

Razpisane teme CRP 2017 (dodatne informacije in obrazložitve)

TEŽIŠČA, TEMATSKI SKLOPI OZ. TEME CRP 2017

- 1. Predlagatelj tem: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport**
Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP:

Pri MIZŠ je osnovni namen CRP 2017 oblikovanje raziskovalnih podlag za odločanje pri pripravi, sprejemanju in izvajanju razvojnih politik, ukrepov in aktivnosti na področju vzgoje, izobraževanja, raziskav in športa.

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

Vzgoja, izobraževanje, raziskovanje, šport.

Težišče 1: Ukrepi in aktivnosti na področju vzgoje, izobraževanja in raziskovanja

Cilj težišča:

Ukrepi in aktivnosti na področju vzgoje in izobraževanja, raziskovanja in športa.

1.1 Tematski sklop: Motivacija za učenje in kakovost procesov poučevanja

1.1.1 Naslov teme: Spodbudno učno okolje za motivirano učenje in kakovostno znanje

Cilji:

- Na podlagi analize dejavnikov učnega okolja, poučevanja in pouka v povezavi z učno motivacijo in znanjem učencev ugotoviti, kako pri pouku spodbujati motiviranost učencev za učenje in pozitiven odnos do znanja na posameznih predmetnih področjih in doseganje kakovostnega znanja pri različnih učencih (npr. učno uspešnih in manj uspešnih, pri učencih iz družin nižjega, srednjega ter višjega socioekonomskega položaja, pri učencih priseljencev in slovenskih učencih; pri učencih na različnih stopnjah izobraževanja);
- Na podlagi analize medgeneracijskih razlik v učnem okolju, poučevanju in učni motivaciji v povezavi z znanjem učencev v Sloveniji (analiza časovnih trendov) ugotoviti, katere dejavnike v učnem okolju in poučevanju v sodobni slovenski šoli bi bilo smiselno okrepiti oz. izboljšati, da bi zagotovili kakovost učnih procesov, pozitiven odnos do znanja in kakovostno znanje prihodnjih generacij otrok, ki se šolajo v Sloveniji;
- Na podlagi analize povezanosti učnega okolja, poučevanja, učne motivacije in dosežkov učencev v različnih državah, ki so s Slovenijo primerljive (npr. države EU), ugotoviti, kateri so ključni elementi kakovosti učnih procesov, ki vodijo do kakovostnega znanja in pozitivnega odnosa do znanja otrok na različnih stopnjah izobraževanja;
- Oblikovati nabor procesnih kazalnikov kakovosti vzgojno-izobraževalnega sistema, ki bo omogočil spremljanje in vrednotenje na ravni posameznih šol, na ravni posameznih stopenj izobraževanja ter na ravni celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema.

Podrobnejša obrazložitev:

Namen je ugotoviti, kakšno učno okolje in poučevanje usmerja učence k oblikovanju pozitivnega odnosa do znanja oz. notranje učne motivacije, ki zagotavlja tudi doseganje kakovostnega znanja. Doseganje tega splošnega cilja bo omogočilo tudi oblikovanje kazalnikov učnega procesa, na podlagi katerega bo možno spremljanje in vrednotenje kakovosti vzgojno-izobraževalnih procesov na različnih ravneh izobraževalnega sistema.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 20.000,00 EUR
(50% MIZŠ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

Vanda Rode, tel.: 01/400-5236; e-pošta: vanda.rode@gov.si

1.2 Tematski sklop: Nesnovna kulturna dediščina in izobraževanje

1.2.1 Naslov teme: Slovenske pravljice v izobraževanju

Cilji:

- Umestitev slovenskega literarnega izročila (literarnega in tradicijskega) v izobraževalne programe od vrtca do srednje šole;
- Oblikovati predloge za podroben načrt literarnih vsebin v učbenikih, založniški dejavnosti (zbirke pravljic, slikanice);
- Didaktična diseminacija v razširjeni informacijsko-komunikacijski strukturi: izbor in posodobitev literarnega izročila (književnega in tradicijskega) v učbenikih, berilih, založništvu (slikanice, različne zbirke idr.) in sodobnih medijih (e-aplikacije);
- Povezovanje z mednarodno literarno dediščino - poznavanje vezi slovenske z evropsko literarno dediščino.

Podrobnejša obrazložitev:

Namen je analiza stanja za ohranjanje nacionalne identitete in slovenskega slovstvenega izročila ter umestitev slovenske slovstvene kulture v izobraževalne programe od vrtca do srednje šole. Gre za razširitev literarne infrastrukture: slovensko slovstveno izročilo v interaktivni mapi in teoretska refleksija: pomen slovenskega slovstvenega izročila v mednarodnem kontekstu.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 20.000,00 EUR
(50% MIZŠ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

Vanda Rode, tel.: 01/400-5236; e-pošta: vanda.rode@gov.si

1.3 Tematski sklop: Vključevanje Romov v izobraževalni sistem

1.3.1 Naslov teme: Vključenost Romov v srednješolsko in visokošolsko izobraževanje ter izobraževanje odraslih

Cilji:

- Kvantitativni pregled stanja: pridobiti informacije/ocene o številu Romov, vključenih v srednješolsko in univerzitetno izobraževanje ter izobraževanje odraslih in informacije o uspešnosti Romov v srednješolskem, univerzitetnem in izobraževanju odraslih;

- Raziskati dejavnike, ki vplivajo na vključenost Romov v srednješolske/univerzitetne programe, da nadaljujejo svojo izobraževalno pot, in dejavnike, ki so jim sploh omogočili priti do te stopnje, da imajo možnost nadaljevati z izobraževanjem;
- Identificirati probleme in ovire, s katerimi se srečujejo romski dijaki in študentje, in preučiti možnosti za odpravo ali ublažitev teh problemov in ovir;
- Odnos srednješolskih in univerzitetnih ustanov do vključevanja Romov: pridobiti informacije o morebitnih prilagoditvah srednješolskih in univerzitetnih ustanov romskim dijakom/študentom, učna pomoč romskim dijakom/študentom;
- Pridobiti informacije o percepcijah romskih dijakov/študentov glede njihove vključenosti v srednješolsko ali univerzitetno izobraževanje oz. izobraževanje odraslih, o sprejetosti s strani drugih dijakov/študentov, s strani učiteljev/profesorjev ter proučiti želje in poklicne aspiracije romskih dijakov in študentov ter njihove percepcije glede možnosti zaposlitve po končanem izobraževanju.

Podrobnejša obrazložitev:

Glavni cilj in namen projekta je na raziskovalnih podlagah pridobiti vpogled v situacijo na področju vključenosti Romov v srednješolsko in univerzitetno izobraževanje ter izobraževanje odraslih v Republiki Sloveniji za izvajanje aktivnosti in ukrepov zapisanih v nacionalnem programu za Rome.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 30.000,00 EUR
(50% MIZŠ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

Vanda Rode, tel.: 01/400-5236; e-pošta: vanda.rode@gov.si

1.4 Tematski sklop: Dvojezično izobraževanje v Prekmurju

1.4.1 Naslov teme: Uresničevanje ciljev dvojezične vzgoje in izobraževanja na narodnostno mešanem območju v Prekmurju

Cilja:

- Ugotoviti in analizirati prispevek dvojezičnega izobraževanja v Prekmurju k uresničevanju institucionalne dvojezičnosti na narodno mešanem območju, kot jo predpisuje zakonodaja;
- Ugotoviti pomen madžarskega jezika za posameznika v nadaljevanju šolanja in v vključevanju v poklicno življenje in družbeno okolje.

Podrobnejša obrazložitev:

Model dvojezične vzgoje in izobraževanja v Prekmurju izpolnjuje predvsem štiri med seboj povezane cilje: 1. pripadnikom madžarske narodne skupnosti zagotavlja izobraževanje v maternem jeziku; 2. z učenjem jezika širše družbene skupnosti usposablja pripadnike madžarske narodne skupnosti za izobraževanje tudi zunaj narodno mešanega območja; 3. razvija sporazumevalne sposobnosti mladine slovenske narodnosti v madžarskem jeziku; 4. učence slovenske in madžarske narodnosti seznanja z zgodovino in kulturo obeh narodov v okviru učnih vsebin pri predmetih, kakor so spoznavanje narave in družbe, zgodovina, zemljepis, glasbena, likovna in telesna vzgoja. Iskati je treba odgovore na vprašanje, ali celotna izobraževalna vertikala zagotavlja ustrezno usposobljen kader za potrebe narodno mešanega območja v Prekmurju oziroma na katerih področjih se kažejo morebitne pomanjkljivosti in kako bi jih lahko odpravili. Gre tudi za ugotavljanje stališč prebivalstva narodno mešanega območja o prispevku dvojezičnega šolstva pri uresničevanju

institucionalne dvojezičnosti v Prekmurju ter v ugotavljanje ali dvojezično šolstvo zagotavlja optimalna izhodišča za nadaljnje izobraževanje in vključevanje posameznikov na trg dela v lokalnem, nacionalnem oziroma globalnem območju.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 30.000,00 EUR
(50% MIZŠ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Vanda Rode, tel.: 01/400-5236; e-pošta: vanda.rode@gov.si

1.5 Tematski sklop: Izobraževanje, raziskovanje

1.5.1 Naslov teme: Enakost spolov na področju izobraževanja

Cilji:

- Predlogi za sistematično spremljanje vpisa v študijske programe, ki izobražujejo pedagoški kader z vidika vključenosti obeh spolov v te programe;
- Analizirati študijske programe in kurikule z vidika vključenosti tematik enakosti spolov v navedene študijske programe ter ugotavljati in poročati o napredku ali nazadovanju povezanim z omenjenimi problematikami enakosti spolov;
- Vključevanje tematike enakosti spolov v stalna strokovna izpopolnjevanja vsega pedagoškega kadra na vseh ravneh izobraževanja;
- Predlogi za sistematično zbiranje spolno razlikovane podatke o zaposlenih (pedagoški kader) in njihovem napredovanju na področju izobraževanja na vseh ravneh;
- Seznanjati širšo strokovno in laično javnost o izsledkih in jih senzibilizirati v smeri razumevanja pomena enakosti spolov.

Podrobnejša obrazložitev:

Namen je ugotoviti kako so tematike enakosti spolov vključene v študijske programe, učne načrte in učna gradiva tistih študijskih smeri in na tistih področjih izobraževanja, ki oblikujejo bodoče strokovnjakinje, strokovnjake s širšega področja vzgoje in izobraževanja. Namen in cilj projekta je pridobiti potrebne začetne podatke na tem področju za nadaljnje kontinuirano spremljanje tematike enakosti spolov.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 20.000,00 EUR
(50% MIZŠ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Vanda Rode, tel.: 01/400-5236; e-pošta: vanda.rode@gov.si

1.5.2 Naslov teme: Analiza učinkovitosti vlaganj v raziskovalno-razvojno dejavnost v Sloveniji

Cilji:

- Analiza učinkovitosti vlaganj v raziskovalno-razvojno dejavnost;
- Analiza (ne)upravičenosti davčnih olajšav za raziskovalno-razvojno dejavnost in njihov vpliv na RR dejavnost gospodarskih subjektov;
- Pomen vlaganj v RR dejavnost za gospodarsko rast;
- Analiza učinkov vlaganj na RR dejavnost glede na velikost podjetja, področje itd.

Podrobnejša obrazložitev:

Dosedanja vrednotenja instrumentov evropske kohezijske politike so se usmerjala pretežno na analize celotnega ukrepa, (ne)uspešnosti sodelovanja med gospodarskimi subjekti in akademsko sfero ter vlaganja v raziskovalno dejavnost javnih in zasebnih sredstev na ravni države.

V prihodnje bi bilo zaželeno, da bi se analiziralo dosežke politik in ukrepov ne zgolj na agregirani ravni, temveč tudi na primeru posameznega upravičenca/subjekta ali skupine sorodnih subjektov (MSP, velika podjetja, JRO), pri čemer so ne nazadnje pomembni rezultati v navedenem obdobju (npr. zaključni računi gospodarskih subjektov), ne zgolj doseganje začrtanih kazalnikov v okviru posameznih ukrepov, sofinanciranih z javnimi sredstvi.

Pri tem se pojavljajo nekatera ključna vprašanja glede vedenjskih (behavioural) sprememb pri prejemnikih sredstev in vprašanja učinkov (impact):

1. Ali se sodelovanje med akademsko in podjetniško sfero nadaljuje tudi po koncu izvedbe financiranih projektov (+zakaj da/ne)?
2. Ali se je inovacijska sposobnost in absorpcijska sposobnost podjetij povečala (kako, zakaj)?
3. Koliko rezultatov je pripeljalo do storitev in produktov na trgu, do novih pogodb, do potrjenih patentov (vključno s pomembnostjo časovne komponente)?
4. Ali so neposredno ukrepi pripeljali do povečanja izvoza, dviga DV na zaposlenega, novih delovnih mest (vključno s pomembnostjo časovne komponente)?

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 50.000,00 EUR
(50% MIZŠ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

Mateja Struna, tel.: 01/478-4744, e-pošta: mateja.struna@gov.si

1.6 Tematski sklop: Šport

1.6.1 Naslov teme: Razvoj poročilnega sistema za prikazovanje telesnega in gibalnega razvoja posameznika in celotne populacije

Cilji:

- Identifikacija odstopanj v telesnem in gibalnem razvoju otrok;
- Analiza odstopanj glede na predhoden individualni razvoj in v primerjavi z vrstniki;
- Predstavitev analize ključnim deležnikom (učiteljem, vodstvu šole, staršem, šolskemu zdravniku, vodstvu lokalne skupnosti);
- Zasnova intervencijskih programov za izboljšanje telesne zmogljivosti otrok.

Podrobnejša obrazložitev:

V zadnjih dvajsetih letih je v razvitem svetu opazno hitro spreminjanje življenjskih slogov otrok in mladine, ki so posledica sprememb v družbenem, socialnem in fizičnem okolju ter neposredno vplivajo tudi na njihov telesni in gibalni razvoj. Debelost izjemno negativno vpliva na gibalno učinkovitost otroka in posledično na kakovost njegovega življenja. Podatki SLOfit-ŠVK kažejo, da so debeli fantje za skoraj 38%, debela dekleta pa za skoraj 28% manj vzdržljivi od vrstnic z zdravo telesno maso. To prinaša velika zdravstvena tveganja, bistveno zmanjšuje kakovost življenja, pa tudi akademsko uspešnost debelih otrok. Domači izsledki kažejo, da so otroci šol, ki so vključene v program Zdrav življenjski slog, v gibalnem razvoju napredovali za kar 6% bolj od vrstnikov iz drugih šol. Njihova večja gibalna kompetentnost jim omogoča boljše možnosti vključevanja v različne gibalne dejavnosti. Posledično se je zaradi pozitivnih vplivov ustrežnejšega življenjskega sloga njihova obolevnost za kroničnimi obolenji v petih letih zmanjšala za skoraj 37 %.

V Sloveniji imamo bogato tradicijo spremljanja telesnega in gibalnega razvoja šolajoče mladine skozi SLOfit-ŠVK12, zato imamo priložnost vzpostaviti sistem, ki bi omogočal vsaki šoli (vodstvu šole in učiteljem) analitični vpogled v večletne SLOfit podatke posameznika, oddelka in šole, identifikacijo ogroženih otrok iz vidika telesne zmogljivosti (in posledično akademske uspešnosti) ter posledično oblikovanja ustreznih ukrepov, intervencijskih programov. Vpogled v SLOfit podatke prek spleta in nazoren prikaz telesnega in gibalnega razvoja posameznega otroka je mogoče vzpostaviti tudi za starše in mladostnike ter druge pomembne deležnike, katerim bi starši dovolili vpogled v te podatke (npr. šolski zdravniki). Takšen standard predstavlja najpomembnejši del smernic za pripravo intervencijskih programov za povečanje telesne zmogljivosti otrok in mladine. Poleg tega morajo smernice vsebovati tudi druga izhodišča oblikovanja intervencijskih programov, ki temeljijo na znanstvenih spoznanjih in strokovnih doktrinah.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 14.000,00 EUR
(50% MIZŠ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Boro Štrumbelj, tel.: 01/400-5250, e-pošta: boro.strumbelj@gov.si

1.7 Tematski sklop: Soočanje javnega šolskega sistema z rastočimi izzivi religijsko in svetovnonazorsko pluralne družbe

1.7.1 Naslov teme: Priprava strokovno utemeljenih izhodišč za učinkovito soočanje javnega šolskega sistema z rastočimi izzivi religijsko in svetovnonazorsko pluralne družbe

Cilja:

- Analizirati mednarodna teoretična in praktična izhodišča pri umeščanju religioznih vprašanj v vzgojno- izobraževalni sistem;
- Oblikovanje konceptualnih izhodišč in temeljnih smernic v kontekstu religijske in svetovnonazorske pluralizacije znotraj vzgojno- izobraževalnega sistema.

Podrobnejša obrazložitev:

Slovenski javni šolski sistem se, podobno kot šolski sistemi drugih evropskih držav, v razmerah globalizacije in rastoče religijske in svetovnonazorske pluralizacije vse pogosteje sooča z nekaterimi perečimi vprašanji, ki bi jih bilo nujno urediti na bolj celovit in sistematičen način. Takšna ureditev lahko temelji le na kompetentni analizi celovite problematike, ki bi bila izvedena tako na konceptualno-teoretični ravni kot tudi na praktični ravni, kjer bi primerjalno analizirali pravno-formalno in kulturno primerljiva okolja.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 30.000,00 EUR
(50% MIZŠ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Vanda Rode, tel.: 01/400-5236; e-pošta: vanda.rode@gov.si

2. Predlagatelj tem: Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP:

Preučitev vpliva obstoječih učnih načrtov na poznavanje zamejske in izseljenske tematike med populacijo v osnovnih in srednjih šolah. Dopolnitev obstoječih učnih načrtov v osnovnih in srednjih šolah v vsebinah, ki obravnavajo tematiko Slovencev zunaj Republike Slovenije, in s tem posledično dvig splošne ravni poznavanja tematike med prebivalstvom Republike Slovenije in še posebej med šolsko populacijo.

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

Izobraževanje, šolstvo, znanost, krepitev poznavanje in stikov s slovensko skupnostjo zunaj Republike Slovenije.

Težišče 2: Slovenci zunaj Republike Slovenije

Cilj težišča:

Splošno poznavanje in razumevanje slovenske skupnosti zunaj Republike Slovenije in sodelovanje z njo.

2.1 Tematski sklop: Ozaveščenost širše slovenske javnosti glede problematike slovenstva zunaj Republike Slovenije

2.1.1 Naslov teme: Dejanska in potrebna prisotnost tematike slovenskega zamejstva v učnih načrtih v osnovnih in srednjih šolah v Republiki Sloveniji - Vsebinske zasnove za re-valorizacijo vloge tematike zamejstva v učnih načrtih v osnovnih in srednjih šolah

Cilji:

- Preučiti trenutno navzočnost omenjenih tematik v učnih načrtih in njeno dejansko izvajanje;
- Analiza stopnje poznavanja omenjene tematike med populacijo višjih razredov osnovnih šol in vseh letnikov srednje šole, pa tudi med najširšimi sloji prebivalstva Republike Slovenije;
- Pripraviti vsebinsko zasnovo za dopolnitev in dejansko implementacijo vsebin v učnih načrtih;
- Preučiti vpliv obstoječih učnih načrtov na poznavanje zamejske tematike med populacijo v osnovnih in srednjih šolah;
- Dopolniti obstoječe učne načrte v osnovnih in srednjih šolah v vsebinah, ki obravnavajo tematiko slovenskega zamejstva.

Podrobnejša obrazložitev:

Splošna raven poznavanja tematike zamejstva in izseljenstva je v širši slovenski javnosti izjemno nizka, temu primerna pa je tudi razmeroma nizka raven sodelovanja s slovensko skupnostjo v sosednjih državah ali v izseljenstvu – tako na splošni ravni kot na ravni sodelovanja med šolami ipd. Cilj projekta je raziskava, ki bo poleg omenjenega orisa trenutnega dejanskega stanja ponudila vsebinsko zasnovo za dopolnitev in dejansko implementacijo vsebin v učnih načrtih.

Namen raziskave je preučitev vpliva obstoječih učnih načrtov na poznavanje zamejske in izseljenske tematike med populacijo v osnovnih in srednjih šolah. Dopolnitev obstoječih učnih načrtov v osnovnih in srednjih šolah v vsebinah, ki obravnavajo tematiko Slovencev zunaj Republike Slovenije, in s tem posledično dvig splošne ravni poznavanja tematike med prebivalstvom Republike Slovenije in še posebej med šolsko populacijo.

Okvirno trajanje projekta: 15 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 20.000,00 EUR
(50% USZS, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Zvone Žigon, tel.: 01/230-8011; e-pošta: Zvone.Zigon@gov.si

2.1.2 Naslov teme: Dejanska in potrebna prisotnost tematike slovenskega izseljenstva v učnih načrtih v osnovnih in srednjih šolah v Republike Slovenije - Vsebinske zasnove za re-valorizacijo vloge tematike izseljenstva v učnih načrtih v osnovnih in srednjih šolah

Cilji:

- Preučiti trenutno navzočnost omenjenih tematik v učnih načrtih in njeno dejansko izvajanje;
- Analiza stopnje poznavanja omenjene tematike med populacijo višjih razredov osnovnih šol in vseh letnikov srednje šole, pa tudi med najširšimi sloji prebivalstva Republike Slovenije;
- Pripraviti vsebinsko zasnovo za dopolnitev in dejansko implementacijo vsebin v učnih načrtih;
- Preučiti vpliv obstoječih učnih načrtov na poznavanje izseljenske tematike med populacijo v osnovnih in srednjih šolah;
- Dopolniti obstoječe učne načrte v osnovnih in srednjih šolah v vsebinah, ki obravnavajo tematiko Slovencev v izseljenstvu.

Podrobnejša obrazložitev:

Splošna raven poznavanja tematike zamejstva in izseljenstva je v širši slovenski javnosti izjemno nizka, temu primerna pa je tudi razmeroma nizka raven sodelovanja s slovensko skupnostjo v sosednjih državah ali v izseljenstvu – tako na splošni ravni kot na ravni sodelovanja med šolami ipd. Cilj projekta je raziskava, ki bo poleg omenjenega orisa trenutnega dejanskega stanja ponudila vsebinsko zasnovo za dopolnitev in dejansko implementacijo vsebin v učnih načrtih.

Namen raziskave je preučitev vpliva obstoječih učnih načrtov na poznavanje zamejske in izseljenske tematike med populacijo v osnovnih in srednjih šolah. Dopolnitev obstoječih učnih načrtov v osnovnih in srednjih šolah v vsebinah, ki obravnavajo tematiko Slovencev zunaj Republike Slovenije, in s tem posledično dvig splošne ravni poznavanja tematike med prebivalstvom Republike Slovenije in še posebej med šolsko populacijo.

Okvirno trajanje projekta: 15 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 20.000,00 EUR
(50% USZS, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Zvone Žigon, tel.: 01/230-8011; e-pošta: Zvone.Zigon@gov.si

3. Predlagatelj tem: Ministrstvo za zdravje

**Sofinancerja: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport**

Namen oblikovanja CRP:

Namen oblikovanja CRP je priprava strokovnih podlag za strateške usmeritve za povečanje učinkovitosti ukrepov na področju varovanja in krepitev zdravja, optimizacije zdravstvene oskrbe ter sledenju učinkov implementiranih politik. Opredeljeni cilji vključujejo področje javnega zdravja in zdravstvene oskrbe obenem pa temeljijo na področnih strategijah.

Področje javnega interesa, ki definira težišče:

Preprečevanje, spremljanje in obvladovanje nalezljivih in nenalezljivih bolezni ter povečanje uspešnosti sistema zdravstvenega varstva

Težišče 3 : Krepitev in varovanje zdravja ter optimizacija zdravstvene oskrbe

Cilji težišča:

Povečanje učinkovitosti ukrepov na področju varovanja in krepitev zdravja ter optimizacije zdravstvene oskrbe.

3.1 Tematski sklop: Povezovanje ukrepov za preprečevanje bolezni

3.1.1. Naslov teme: Pismenost na področju duševnega zdravja v Sloveniji, destigmatizacija duševnih težav in determinante iskanja pomoči v primeru duševne stiske

Namen in cilji:

- Analiza stopnje pismenosti na področju duševnega zdravja v Sloveniji (poznavanje duševnih bolezni, znakov, načinov zdravljenja...);
- Analiza determinant, ki vplivajo na iskanje pomoči;
- Razvoj in predlogi ukrepov za povečevanje pismenosti na področju duševnega zdravja (npr. prva psihološka pomoč).

Podrobnejša obrazložitev:

Raziskava kaže, da je število oseb, ki poiščejo pomoč v primeru duševne stiske nižje od števila oseb, ki bi dejansko potrebovale obravnavo (*vrzel iskanja pomoči*). Razlogi za to so lahko povezani z (ne)dostopnostjo pomoči, prav tako pa tudi s stigmo, nepoznavanjem in nerazumevanjem duševnih motenj, demografskimi značilnostmi in osebnostnimi lastnostmi itd. Pravočasna obravnavo oseb, ki so v duševni stiski je pomembna iz vidika posameznika (vpliv na kvaliteto življenja), kot tudi iz družbenega in ekonomskega vidika.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 60.000,00 EUR
(50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.1.2 Naslov teme: Prevalenca in dolgoročni vplivi obremenjujočih izkušenj v otroštvu na funkcioniranje v odraslosti

Namen in cilji:

- Analiza stanja obremenjujočih izkušenj v otroštvu med odraslimi prebivalci Slovenije – nacionalna raziskava;

- Ugotavljanje povezav med obremenjujočimi izkušnjami in različnimi izidi funkcioniranja v odraslosti;
- Preprečevati oz. zmanjševati potencialno obremenjujoče izkušnje v otroštvu in mladostništvu in posledice v odraslosti;
- Zmanjševati škodo potencialno obremenjujočih izkušenj v otroštvu in mladostništvu za socialno-ekonomski položaj, zdravje in druge vidike;
- Prepoznati in krepiti varovalne dejavnike;
- Hitro in učinkovito prepoznavati ljudi s takšnimi izkušnjami;
- Seznanitev različnih javnosti z ugotovitvami;
- Usmeritve za nadaljnje delo na tem področju v Sloveniji.

Podrobnejša obrazložitev:

Izkušnje v otroštvu in mladostništvu (tako pozitivne kot negativne) imajo pomemben vpliv na zdravje, življenje in funkcioniranje v odraslosti. Raziskave kažejo, da so negativne ali obremenjujoče izkušnje, stresni dogodki ali stanja v otroštvu npr. različne zlorabe, zanemarjanja, zlorabe psihoaktivnih snovi v družini, bolezni v družini, kriminal itd., povezane s tveganimi vedenji npr. (kajenje, alkohol, uživanje drog...), kroničnimi obolenji (diabetes, depresija, rakava obolenja, srčno-žilna obolenja...), nizkim življenjskim potencialom (slabi akademski dosežki, odsotnost z delovnega mesta, slaba delovna uspešnost), zgodnjo umrljivostjo itd.

Okvirno trajanje projekta: 30 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 100.000,00 EUR
(50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.1.3 Naslov teme: Zgodnja diagnostika uroloških rakov v Sloveniji - analiza stanja in predlog ukrepov za izboljšavo

Namen in cilji:

- Priprava celovite analize obstoječega stanja na področju zgodnje diagnostike uroloških rakov na primarnem zdravstvenem nivoju ter na osnovi tega predlogi za izboljšanje stanja.
- Analiza diagnostičnih postopkov ter naporitev na sekundarni/terciarni zdravstveni nivo za pričetek prvega zdravljenja v letu 2014;
- Na osnovi analize stanja ter ugotovljenih dejstev predlogi za izboljšavo zatečenega stanja.

Podrobnejša obrazložitev:

Po podatkih Registra raka RS predstavljajo urološki raki (rak prostate, rak sečnega mehurja, rak ledvic) pomemben javnozdravstveni problem, kjer so potrebne intervencije za izboljšanje stanja (incidenca, preživetje). Rak prostate je postal najpogostejši od vseh rakov, veliko tudi na račun neracionalne rabe presejanja s PSA (prostata specifični antigen). Tudi nedopustne čakalne dobe na tem področju, prebivalcem Slovenije ne zagotavljajo ustrezne strokovne zdravstvene oskrbe na področju urološke onkologije. Analiza stanja na področju zgodnje diagnostike (primarnega zdravstvenega varstva) in ocena kadrovskih potreb za izvajanje zdravljenja raka je eden od prioritarnih ciljev *Državnega programa obvladovanja raka 2017-2021*.

Izhodišče analize so podatki Registra Raka Republike Slovenije, na osnovi katerih je možno evidentirati najpogostejše urološke rake (rak prostate, rak sečnega mehurja, rak ledvic). Analiza naj vključuje podatke o poteku diagnostike pri bolnikih z rakom prostate, mehurja in

ledvic (obiski pri družinskem zdravniku) ter druge relevantne podatke (trajanje simptomov, prvi obisk pri družinskem zdravniku, napotitve na nadaljnjo diagnostiko, čakalne dobe pri napotitvah, pričetek in vrsta specifičnega zdravljenja).

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 30.000,00 EUR
(50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.1.4 Naslov teme: Analiza podatkov o kakovosti pitne vode iz lastne oskrbe s pitno vodo

Namen in cilji:

- Analiza stanja spremljanja kakovosti pitne vode iz lastne oskrbe s pitno vodo (LOPV);
- Oblikovanje podatkovne baze o kakovosti pitne vode iz LOPV za področja, kjer se izvaja državni monitoring;
- Oblikovanje podatkovne baze o kakovosti pitne vode iz LOPV za področja, kjer se ne izvaja državni monitoring (podatki lokalnih skupnosti, medresorska povezljivost podatkov);
- Oblikovanje celovitega seznama nosilcev vodne pravice (dovoljenja) za lastno oskrbo s pitno vodo;
- Podpora izvajanju Akcijskega načrta za izvajanje Strategije RS za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem;
- Naključno preskušanje kakovosti pitne vode iz LOPV, kjer ne obstaja nobenih podatkov o kakovosti pitne vode;
- Priprava predlogov za izboljšanje varnosti za zagotavljanje varnosti pitne vode iz LOPV.

Podrobnejša obrazložitev:

Poleg oskrbe s pitno vodo iz javnih vodovodov se znatni del uporabnikov pitne vode v RS oskrbuje s pitno vodo z lastno oskrbo. Ker lastna oskrba lahko pomeni tako vodovode, ki oskrbujejo tudi nekaj 100 uporabnikov pitne vode, kot tudi oskrba ene same hiše, so viri pitne vode lahko zelo različni tako po velikosti, kakovosti vode kot tudi upravljanju same oskrbe. Za vodovode, ki oskrbujejo več kot 50 uporabnikov pitne vode, se vsako leto izvaja državni monitoring pitne vode, ki zagotavlja vsaj minimalne podatke o kakovosti pitne vode. Poleg tega je za te vodovode zahtevano izvajanje notranjega nadzora. Ker se ugotavlja, da prihaja v teh vodovodih večkrat do neskladnosti pitne vode, se pričakuje, da je podobna ali pa celo še slabša kakovost v preostali oskrbi, za katero se sistematično podatki ne zbirajo.

Da bi Republika Slovenija lahko še izboljšala izvajanje zahteve evropske direktive o pitni vodi, je pomembno dobro poznavanje stanja kakovosti virov pitne vode, ki se uporabljajo za LOSP in ustrezno obveščanje uporabnikov o ukrepih, ki jih lahko sprejmejo za varovanje zdravja ljudi pred škodljivimi vplivi, ki so lahko posledica onesnaženja pitne vode.

Okvirno trajanje projekta: 12 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 35.000,00 EUR
(50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.1.5 Naslov teme: Analiza o ustnem zdravju prebivalcev Slovenije

Namen in cilji:

- Ugotavljanje stanja na področju ustnega zdravja, ter izboljšanje zdravje ust prebivalcev Slovenije z usklajeno podporo (informiranje, svetovanje in učenje veččin vzdrževanja zdravja z ustrezno prehrano) za vse populacijske skupine pri vseh izvajalcih zdravstvene dejavnosti.
- Vzpostaviti enoten sistem izobraževanja vseh zdravstvenih delavcev v zvezi z ustnim zdravjem ter pripraviti vsebine in jih enotno uvesti v izvajanje vzgoje za zdravje in zdravstvene nege na vseh ravneh in za vse populacijske skupine.

Pričakovani rezultati: Vzpostavitev sistema spremljanja oralnega zdravja v skladu z evropskimi smernicami in nacionalnimi potrebami (pripravljen vprašalnik, metodologija), pripravljeni izhodiščni rezultati pilota.

Okvirno trajanje projekta: 30 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 100.000,00 EUR
 (50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
 dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.1.6 Naslov teme: Analize spolnega vedenja, poučenosti, stališč in zdravja v zvezi s spolnostjo prebivalcev Slovenije

Namen:

Namen je podpora izvajanju Nacionalne strategije preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV 2017-2025 (Vlada RS, april 2017) v zvezi s prednostnim področjem »preprečevanje okužbe s HIV« in 1. ciljem »preprečevanje prenosa s spolnimi odnosi«.

Cilji:

- Spolno vedenje, vključno s številom spolnih partnerjev v različnih obdobjih življenja, plačevanjem za spolnost, spolnimi praksami (vaginalni, oralni, analni spolni odnosi in masturbacija), uporabo kondoma in kontracepcije itd.;
- Determinante različnih vedenjskih vzorcev povezanih s povišanim tveganjem za okužbo s HIV ali spolno prenesenih okužb;
- Poučenost o spolnosti, okužbi s HIV in drugih spolno prenesenih okužbah;
- Stališča v zvezi s spolnostjo;
- Porazdelitev in determinante spolno prenesenih okužb.

Cilji temeljijo na podatkih verjetnostnega vzorca prebivalcev Slovenije, moških in žensk starih 18 do 49 let.

Podrobnejša obrazložitev:

Poučeno oblikovanje in sledenje učinkov javnozdravstvenih politik na področju preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV temelji na razumevanju spolnega vedenja, poučenosti, stališč, in zdravja v zvezi s spolnostjo med prebivalci Slovenije in spremljanju v Nacionalni strategiji preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV 2017-2025 opredeljenih kazalnikov. V skladu s strategijo je promocijo varnejše spolnosti v okviru promocije spolnega in reproduktivnega zdravja nujno izvajati za vse prebivalstvo Slovenije in predvsem za mlade. Za na dokazih temelječe izvajanje je potrebno imeti poglobljene informacije o spolnem vedenju, poučenosti, stališčih in zdravju v zvezi s spolnostjo.

Okvirno trajanje projekta: 36 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 100.000,00 EUR
 (50% Ministrstvo za zdravje, 50 % ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
 dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.1.7 Naslov teme: Izvedba demonstracijskega projekta predekspozicijske profilakse med moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi

Namen in cilji:

Namen izvedbe demonstracijskega projekta je oceniti smiselnost in izvedljivost uvedbe predekspozicijske profilakse za skupino slovenskih moških, ki imajo spolne odnose z moškimi in imajo izjemno veliko tveganje za okužbo s HIV:

- Priprava protokola za oceno izvedljivosti, stroškov, in varnosti predekspozicijske profilakse za skupino slovenskih moških, ki imajo spolne odnose z moškimi in imajo izjemno veliko tveganje za okužbo s HIV;
- Pridobitev soglasja Komisije RS za medicinsko etiko;
- Priprava kriterijev za vključevanje (npr. moških starejših od 18 let, ki imajo spolne odnose z moškimi, MSM, z zelo tveganim obnašanjem za okužbo s HIV itd.);
- Analiza podatkov in poročilo o oceni izvedljivosti, stroškov, in varnosti predekspozicijske profilakse.
-

Podrobnejša obrazložitev:

HIV PrEP (angl. Pre-Exposure Prophylaxis) pomeni vsakodnevno ali občasno uporabo zdravil TDF/FTC (tenofovir disoproksil fumarat/emtricitabin) za preventivo okužbe z virusom HIV. Učinkovitost v populaciji moških, ki imajo spolne odnose z moškimi (MSM) je bila ugotovljena v več kliničnih študijah. Uporabo HIV PrEP je FDA (angl. Food and Drug Administration) v ZDA že registrirala, Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) pa je predlagala, da naj bo PrEP del kombinirane preventive pred okužbo s HIV.

Nacionalna Strategija preprečevanja in obvladovanja okužbe s HIV 2017-2025 predvideva Preekspozicijsko profilakso (PrEP), kot dodatno možnost preprečevanja okužbe s HIV pri tistih moških, ki imajo spolne odnose z moškimi in imajo zaradi specifičnih spolnih praks zelo veliko tveganje za okužbo s HIV. V Sloveniji še nimamo dokazov (npr. rezultatov demonstracijskega projekta), da bi bila PrEP za moške, ki imajo spolne odnose z moškimi in se zelo tvegano vedejo smiselna, cenovno učinkovita in javnozdravstveno nenevarna ukrepa (dezinhibicija varnejše spolnosti med moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi, in povečanje rezistence), zato Strategija med ukrepi predvideva tudi izvedbo Demonstracijskega projekta predekspozicijske profilakse med moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi.

Okvirno trajanje projekta: 20 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 200.000,00 EUR

(50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.1.8 Naslov teme: Ocena zdravstvenih tveganj zaradi izpostavljenosti otrok virom nizkofrekvenčnih električnih in magnetnih (EM) polj v Sloveniji

Namen:

Vse elektroenergetske naprave in sistemi so tudi vir nizkofrekvenčnih električnih in magnetnih polj (NF-EMP), ki pri ljudeh v okolici teh naprav in sistemov povzročajo nastanek polj in tokov v telesu, ti pa imajo lahko pri zadostni jakosti vrsto učinkov. Vprašanje je ali lahko električna in magnetna polja v okolici visokonapetostnih vodov in drugih postrojev predstavljajo povečano tveganje za pojav določenih vrst raka (npr. levkemije pri otrocih), sprememb v vedenju, Parkinsonove in Alzheimerjeve bolezni ter številnih drugih bolezni. Pri tem predstavljajo otroci v pre in postnatalnem obdobju potencialno še posebej izpostavljeno ciljno in občutljivo skupino prebivalstva.

Strategija Republike Slovenije za zdravje otrok in mladostnikov v povezavi z okoljem 2012-2020 na področju preprečevanja bolezni zaradi kemičnih, bioloških in fizikalnih dejavnikov tveganja, med prednostnimi področij opredeljuje vplive elektromagnetnih polj nizkih frekvenc na zdravje otrok in mladostnikov.

Na podlagi smernic Svetovne zdravstvene organizacije in drugih mednarodnih organizacij je namen predlaganega CRP-a pripraviti predloge za oblikovalce politik za pomoč pri odločanju na področju zdravja in okolja, umeščanja novih virov sevanj v bližino vzgojno izobraževalnih ustanov v Sloveniji ter ukrepe za zmanjševanje tveganj za zdravje otrok in mladostnikov zaradi izpostavljenosti elektromagnetnih sevanj.

Podrobnejša opredelitev:

Pomanjkanje javno dostopnih podatkov o obremenjenosti prebivalstva v Republiki Sloveniji z nizkofrekvenčnimi električnimi in magnetnimi polji predstavlja resno omejitev snovalcem politik varovanja zdravja, da bi lahko pridobili podatke o obremenjenosti določenega območja z nizkofrekvenčnimi polji. Vpogled v obremenjenost posameznih sestavin naravnega in življenjskega okolja je za oceno tveganj zaradi sočasnega vpliva različnih virov nizkofrekvenčnih električnih in magnetnih polj na zdravje ljudi nujno potreben. Prav tako tudi javnost nima dostopa do podatkov o obremenjenosti okolja z nizkofrekvenčnimi polji, kar povečuje neutemeljen strah in zaskrbljenost prebivalstva. Z razvojem karte in registra virov bi bil zainteresiranim skupinam in javnosti omogočen javen dostop do informacij o obremenjenosti okolja zaradi virov nizkofrekvenčnih polj v okolju in bi predstavljala izhodišče za oblikovanje tehnoloških in javnozdravstvenih ukrepov za optimizacijo in zmanjševanje vplivnih dejavnikov električnih in magnetnih polj na okolje in zdravje.

Cilji:

- Analizirati izpostavljenosti določenih posebej občutljivih skupin prebivalstva - posebno otrok v starosti do 15 let v različnih mikrookoljih v bližini transformatorskih postaj, VN daljnovodov in različnih električnih in elektronskih naprav doma. Posnetek stanja tako časovne kot tudi osebne izpostavljenosti NF električnim in magnetnim poljem;
- Določiti inducirana električna polja v tkivih v prenatalnem in postnatalnem obdobju z numerično dozimetrijo za različne modele fetusa (nosečnica v 26. in 30. tednu) in otrok (5, 8 in 11 let starosti) zaradi sočasne izpostavljenosti magnetnim in električnim poljem omrežne frekvence 50 Hz ter harmonskim komponentam do 800 Hz v bližini transformatorskih postaj, visokonapetostnih daljnovodov in podzemnih kablovodov;
- Izdelati karto obremenjenosti okolja z nizkofrekvenčnim magnetnim poljem na območju celotne Slovenije zaradi obratovanja visokonapetostnih daljnovodov;
- Razviti algoritem za oceno izpostavljenosti otrok letnim povprečnim vrednostim magnetnega polja na podlagi podatkov o prebivališču. Algoritem naj pri ocenjevanju letne povprečne vrednosti izpostavljenosti upošteva podatke o elektroenergetski infrastrukturi v bližini, rezultate numeričnih izračunov sevalnih obremenitev transformatorskih postaj, visokonapetostnih daljnovodov in podzemnih kablovodov, rezultate trajnih meritev in vse druge razpoložljive podatke;
- Izvesti geografsko analizo bremena raka v Sloveniji s poudarkom na otroških levkemija, možganskih tumorjev in vseh otroških rakov skupaj v Sloveniji za obdobje zadnjih 50 let ter analizirati povezavo z nizkofrekvenčnimi magnetnimi polji. Ob upoštevanju povprečnih letnih vrednosti magnetnega polja in podatkov iz Registra raka Republike Slovenije ugotoviti, koliko je povečano tveganje raka pri otrocih, ki živijo na območjih, kjer je izpostavljenost magnetnim poljem večja od 0.4 μ T, in oceniti, koliko primerov levkemij pri otrocih bi lahko pripisali izpostavljenosti nizkofrekvenčnim magnetnim poljem v zadnjih desetih letih, če je povezava med izpostavljenostjo in pojavom bolezni vzročna;

- Pripraviti program strategije komuniciranja in ozaveščanja javnosti o problematiki EMS in zdravstvenih tveganjih s posebnim poudarkom na otrocih v pre in postnatalnem obdobju;
- Podrobno analizirati izpostavljenost (trajne meritve (24/7) v vzgojno izobraževalnih ustanovah v Sloveniji in meritve osebne izpostavljenosti) otrok magnetnim poljem omrežne frekvence 50 Hz, harmonskih komponent do 800 Hz ter visokofrekvenčnih sevanj glede na bližino stacionarnih virov sevanja (daljnovodi, trafo postaje, brezžični sistemi, wifi ruterji, ...).

Okvirno trajanje projekta: 36 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 240.000,00 EUR

(35% Ministrstvo za zdravje, 25% MIZŠ, 40% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.1.9 Naslov teme: Pregled stališč, znanja, vedenj in delovanja glede elektronskih cigaret med zdravstvenimi delavci, ki delajo na področju preventivne zdravstvene dejavnosti in opuščanja kajenja

Cilji:

- Zbrati mednarodno literaturo o stališčih, znanju in vedenjih zdravstvenih delavcev glede elektronskih cigaret;
- Zbrati podatke o stališčih, znanju, vedenjih in delovanju glede elektronskih cigaret v izbrani skupini zdravstvenih delavcev, to je tistih, ki delajo na področju preventivne zdravstvene dejavnosti in opuščanja kajenja v Sloveniji (zdravstveno vzgojni centri/centri za krepitev zdravja, referenčne ambulante družinske medicine, patronažno zdravstveno varstvo, rehabilitacija bolnikov z boleznimi srca in ožilja);
- Pripraviti poročilo raziskave s predlogi ukrepov in članek za objavo;
- Pripraviti izobraževalno gradivo in aktivnosti glede elektronskih cigaret za zdravstvene delavce, ki delajo na področju preventivne zdravstvene dejavnosti v Sloveniji.

Podrobnejša obrazložitev:

Na področju tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov se v zadnjih letih pojavljajo različni novi izdelki; najbolj razširjene med njimi so elektronske cigarete, ki so postale zelo popularne kljub omejenemu obsegu podatkov glede varne in učinkovite uporabe. Vsebujejo številne zdravju škodljive snovi (rakotvorne, strupene, dražilne), večina jih vsebuje tudi nikotin, ki povzroča zasvojenost. Varnost dolgoročne uporabe elektronskih cigaret še ni znana in ne moremo trditi, da so varne za zdravje. Uporaba elektronskih cigaret se odsvetuje predvsem otrokom in mladostnikom, nosečnicam in ženskam, ki načrtujejo naraščaj, bolnikom s kroničnimi obolenji in nekadilcem. Uporabnik elektronskih cigaret je, kot nakazujejo raziskave, izpostavljen nižjim ravnam škodljivih snovi kot kadilec tobačnih izdelkov, kar zanj morda lahko pomeni nižje tveganje za zdravje, vendar pa ni znano, kolikšno je znižanje tveganja. Tveganje za zdravje ob uporabi elektronske cigarete pa nikakor ni nično oziroma enako, kot če posameznik ne uporablja ničesar. To pomeni, da bi lahko uporaba elektronske cigarete pri kadilcu, ki na noben drug način ne zmore opustiti kajenja, najverjetneje znižala tveganje za zdravje, če pa elektronske cigarete uporabljajo druge skupine prebivalcev, ki ne kadijo, pa se zanje tveganje za zdravje zviša. Vse več raziskav tudi kaže, da pri mladostnikih, ki sicer najverjetneje ne bi nikoli kadili tobačnih izdelkov, uporaba elektronske cigarete poveča verjetnost, da bodo kasneje kadili tobačne izdelke. Pogosto se elektronske cigarete štejejo za izdelke za pomoč pri opuščanju kajenja ali se tako oglašujejo, vendar pa na podlagi obstoječih podatkov ni možno zaključiti, da so elektronske cigarete učinkovita pomoč pri opuščanju kajenja. Da bi lahko te izdelke priporočali kot pripomočke za opuščanje kajenja (tako kot nikotinsko nadomestno zdravljenje in zdravila za opuščanje kajenja), bi jih

bilo treba primerno testirati in bi morali biti ustrezno regulirani, da bi zagotovili učinkovitost in varnost uporabe.

Zdravstveni delavci so pomembna skupina za podajanje informacij in priporočil svojim pacientom glede zdravja in tudi elektronskih cigaret. Stroka ima v tujini deljena mnenja glede elektronskih cigaret, v Sloveniji pa nimamo podatkov o tem, kakšna so stališča, znanje, vedenje, delovanje in priporočila/svetovanje zdravstvenih delavcev glede elektronskih cigaret. Namen raziskave je pridobiti podatke o stališčih, znanju, vedenju in delovanju izbrane skupine zdravstvenih delavcev glede elektronskih cigaret, ki delajo na področju preventivne zdravstvene dejavnosti in opuščanja kajenja v Sloveniji (zdravstvenovzgojni centri/centri za krepitev zdravja, referenčne ambulante družinske medicine, patronažno zdravstveno varstvo, rehabilitacija bolnikov z boleznimi srca in ožilja), identificirati potrebne ukrepe in pripraviti izobraževalno gradivo in aktivnosti.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 14.000,00 EUR
(50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.2 Tematski sklop: Razvoj in optimizacija služb v zdravstveni dejavnosti

3.2.1 Naslov teme: Analiza stanja in ocena kadrovskih potreb za izvajanje zdravljenja raka v Republiki Sloveniji

Namen in cilji:

Priprava celovite analize obstoječega zdravstvenega osebja (zdravniki in zdravstvena nega) za zdravljenje raka v Republiki Sloveniji in projekcijo zahtevanega zdravstvenega kadra za izvajanje zdravljenja v skladu s strokovnimi smernicami in Državnega programa obvladovanja raka 2017-2021.

- Analiza obstoječega zdravstvenega osebja (zdravniki in zdravstvena nega) za zdravljenje raka v Republiki Sloveniji (radioterapija, kirurško zdravljenje, zdravljenje z zdravili) leto 2017;
- Projekcija zahtevanega zdravstvenega osebja (zdravniki in zdravstvena nega) za obdobje 2018 do 2021 ob upoštevanju trendov incidence in novih, z dokazi podprtih terapij.

Podrobnejša obrazložitev:

Analiza stanja in ocena kadrovskih potreb za izvajanje zdravljenja raka je eden od prioritarnih ciljev Državnega programa obvladovanja raka 2017-2021.

Izhodišče za pripravo analize so podatki Registra Raka Republike Slovenije za leto 2014, za pregled najpogostejših vrst raka in lokacije njihovega obstoječega zdravljenja ter kadra, ki ta zdravljenja izvaja. Analiza naj vključuje tudi podatke o številu specialistov (onkologov internistov, radioterapije). Analiza bo usmerjena tudi v pridobivanje podatkov o obstoječih kadrih zdravstvene nege in specialistih operativnih dejavnosti.

Analiza obstoječega zdravstvenega osebja (zdravnikov in zdravstvene nege), ki izvaja zdravljenje raka v Republiki Sloveniji za leto 2017, priprava projekcije zahtevanega zdravstvenega osebja za leto 2021, ki bo pripravljena na osnovi priporočil strokovnih smernic za zdravljenje najpogostejših rakov. Projekcija zdravstvenega osebja za leto 2021 naj upošteva naraščanje incidence, število obstoječih in novih onkoloških bolnikov in mrežo onkoloških centrov zdravljenja raka, ki bodo vzpostavljeni v okviru Državnega programa obvladovanja raka.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 30.000,00 EUR
(50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

3.2.2 Naslov teme: Varnost zdravstvenega osebja pri obravnavi bolnikov

Namen in cilji:

Zagotavljanje varnosti in kakovosti obravnave pacienta je prednostna naloga vseh ravni zdravstvenega varstva. V procesu obravnave je enako pomembna varnost zaposlenih. Zdravstveni delavci se pri svojem delu soočajo z različnimi tveganji, tudi s pojavom različnih oblik nasilja. Izpostavljenost nasilju se kaže pri vseh poklicnih skupinah v zdravstvu.

Zaposleni v zdravstvu niso usposobljeni za obravnavo nasilja s strani pacienta in pomoč zunanjih varnostnih služb je prepogosto prepozna. Zato je namen natančneje ugotoviti razširjenost nasilja nad zaposlenimi v zdravstvu in postaviti okvir za funkcionalno izobraževanje za prepoznavanje nasilnega vedenja in ustrezno ukrepanje.

Cilji:

- Pripraviti model funkcionalnega izobraževanja prepoznavanja nasilnega vedenja in ustreznega ukrepanja;
- Izvesti pilotni projekt funkcionalnega usposabljanja in pridobiti preliminarne rezultate uspešnosti pilotnega projekta;
- Pripraviti predlog ukrepov in rednega izobraževanja zaposlenih na področju obvladovanja nasilja

Podrobnejša obrazložitev:

Zdravstveni sistem se sooča z varnostnimi tveganji za svoje zaposlene. Različne oblike nasilja pacientov se pojavljajo med vsemi poklicnimi skupinami v zdravstvu. Pogosto je verbalno nasilje, fizično in tudi spolno nasilje. Posamezne oblike nasilja so medsebojno povezane in generirajo ena drugo. Zdravstveni delavci nimajo znanj prepoznavanja in obvladovanja nasilnega vedenja, a so hkrati odgovorni za varnost pacienta, okolice in sebe.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 30.000,00 EUR
(50% Ministrstvo za zdravje, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
dr. Agata Zupančič, tel. 01/478-6082, e-mail: agata.zupancic@gov.si

4. Predlagatelj tem: Urad Republike Slovenije za kemikalije

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP:

Ugotavljanje izpostavljenosti snovem v okolju in obremenjenosti prebivalcev z njimi ter priprava ustreznih ukrepov za zmanjševanje tveganja za zdravje in okolje.

Področja javnega interesa, ki definirajo težišče: Varovanje okolja in zdravja, kemijska varnost

Težišče 4: Ugotavljanje izpostavljenosti ljudi in okolja kemikalijam

Cilj težišča:

Priprava ukrepov za zmanjševanje izpostavljenosti ljudi in okolja kemikalijam

4.1 Tematski sklop: Pridobivanje podatkov za pripravo ukrepov za zmanjševanje tveganj za ljudi in okolje zaradi kemikalij

4.1.1 Naslov teme: Izvajanje evropske kemijske zakonodaje REACH na osnovi znanstvenih ugotovitev o učinkih nevarnih kemikalij za ljudi in okolje

Cilji:

- Izvajanje Evropske kemijske zakonodaje REACH (registracija, evalvacija, avtorizacija in omejitve kemikalij), s poudarkom na raziskavah nevrotoksičnosti;
- Identifikacija in karakterizacija ene ali več snovi z nevrotoksičnimi učinki;
- Priprava dosjeja XV za vključitev snovi na kandidatno listo snovi v skladu z Uredbo REACH ali priprava drugih ukrepov za zmanjševanje tveganja za zdravje človeka in okolje;
- Priprava predloga povezovanja akademskega okolja in regulatornih teles – odločevalcev v državni upravi RS (predvsem Urada RS za kemikalije).

Podrobnejša obrazložitev:

Kemikalije in potencialno nevarne snovi ali predmeti, ki vsebujejo druge nevarne kemikalije, so danes nepogrešljivi v vsakdanjem življenju, vendar njihova uporaba lahko predstavlja tveganje za človekovo zdravje (delavci na delovnem mestu, potrošniki). Kemikalijam so najbolj intenzivno izpostavljeni delavci na delovnem mestu. Raziskave, ki vključujejo izpostavljenost in uporabo kemikalij, lahko bistveno pripomorejo k temu, da se sprejeta zakonodaja implementira na ustrezen način v praksi in postane sredstvo, da se lahko na nacionalni in EU ravni sprejmejo ustrezni in učinkoviti ukrepi, ki pripomorejo k zmanjšanju tveganja.

Z raziskavo želimo pridobiti:

- znanstveno utemeljene dokaze za identifikacijo in karakterizacijo nevrotoksičnih snovi kot SVHC snovi (snovi, ki povzročajo veliko zaskrbljenost) v skladu s členom 57(f) Uredbe REACH in
- predlog **znanstveno utemeljenih izhodišč** za pripravo dosjeja XV po Uredbi REACH za identifikacijo SVHC snovi z nevrotoksičnimi učinki in ki zaradi količin ali načinov uporabe predstavlja oziroma predstavljajo veliko tveganje za zdravje ljudi ali okolje ter predlog o povezovanju akademske sfere in Urada RS za kemikalije, ki vključuje konkretne aktivnosti za vključevanje znanstvenih izsledkov v procese odločanja na področju kemikalij na nacionalni in EU ravni.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 40.000,00 EUR

(50% Urad RS za kemikalije, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

Simona Fajfar, tel.: 01/400-6053 (ali 01/400 6039); e-mail: simona.fajfar@gov.si

4.1.2 Naslov teme: Izdelava strokovnih podlag, potrebnih za revizijo nacionalnega izvedbenega načrta po 7. členu Stockholmske konvencije o obstojnih organskih onesnaževalih

Cilji:

- priprava posnetka stanja za nove POPs kemikalije v Sloveniji za potrebe revizije izvedbenega načrta po Stockholmski konvenciji o obstojnih organskih onesnaževalih UNEP: <http://chm.pops.int/TheConvention/ThePOPs/TheNewPOPs/tabid/2511/Default.aspx>;
- izpolnjevanje obveznosti po Stockholmski konvenciji o obstojnih organskih onesnaževalih;
- izpolnjevanje obveznosti po EU Uredbi (EU) št. 850/2004 o obstojnih organskih onesnaževalih;
- identifikacija področij in možnih ukrepov zmanjševanja izpostavljenosti novim POPs kemikalijam;
- identifikacija odpadkov, ki vsebujejo POPs snovi in predlog ravnanja z njimi.

Podrobnejša obrazložitev:

Slovenija je ratificirala Stockholmsko konvencijo o obstojnih organskih onesnaževalih, katere glavni cilj je zaščita zdravja ljudi, živali in okolja pred temi kemikalijami, leta 2004. Konvencija je ob ratifikaciji vsebovala 12 kemikalij, sedaj vsebuje 14 novih vpisov kemikalij. Ureja odpravo proizvodnje, uporabe, uvoza/izvoza, varno ravnanje in odstranjevanje namerno proizvedenih POPs. Konvencija dovoljuje časovno omejene POPs iz Priloge B in urejuje odpravo ali zmanjševanje izpustov določenih nenamerno proizvedenih POPs iz Priloge C kot soproducte pri sežiganju oz. industrijskih procesih. Uvoz in izvoz POPs je strogo prepovedan, razen za namene okolju primernega odstranjevanja pod omejenimi pogoji. Konvencija prepoveduje razvoj, proizvodnjo in dajanje kemikalij v promet s podobnimi lastnostmi. Izpusti nenamerno proizvedenih soproductov so predmet kontinuirnega zmanjševanja. Glavno orodje konvencije je priprava nacionalnih načrtov, ki predstavljajo podlago za nadaljnje delovanje na področju sprejemanja potrebnih ukrepov za zmanjšanje tveganja. Konvencija predlaga uporabo najboljših tehnik in najboljših okoljskih praks, ki so na voljo. Predvideva tudi identifikacijo in varno upravljanje s POPs zalogami. Odpadki s POPs morajo biti uničeni na ukolju primeren način v skladu z Bazelsko konvencijo. Konvencija vključuje tudi več dolžnosti, h katerim so zavezane članice konvencije. Vsaka članica je dolžna pripraviti in implementirati nacionalni izvedbeni načrt v roku dveh let od uveljavitve konvencije in ga v določenih obdobjih revidirati, vzpodbujati izmenjavo informacij in omogočiti javnosti dostop do teh informacij. Vzpodbujati je potrebno tudi razvoj, monitoring, sodelovanje z drugimi pogodbenicami, in redno poročanje Konferenci članic.

Obveznosti iz konvencije so v veliki meri že zajete v zakonodaji Unije z uredbo (EU) št. 850/2004 o obstojnih organskih onesnaževalih z dopolnitvami in njeno izvedbeno uredbo (Uradni list RS, št 4/2005), ki ureja delo pristojnih organov, nadzor in prekrške.

V skladu z določbami EU uredbe morajo države članice poročati v letnem in tri-letnem obdobju (12. člen). V skladu s Konvencijo so dolžne članice poročati po 15. členu vsake 4 leta. Zaradi racionalizacije poročanja je strokovna vsebina poročanja Sekretariatu Konvencije in Komisiji podobna. Nacionalni izvedbeni načrt za ravnanje z 12-timi POPs kemikalijami je sprejela Vlada leta 2009 za obdobje od 2009-2013. Glede na to, da novi POPs niso pokriti s tem načrtom, je treba strokovne podlage za pripravo drugega nacionalnega načrta obnoviti.

Namen projekta je pridobiti posodobljen pregled stanja za nove POP kemikalije na osnovi smernice UNEP za pripravo NIP POPs:

<http://chm.pops.int/Implementation/NationalImplementationPlans/Guidance/tabid/2882/Default.aspx>

Na podlagi opravljene analize stanja in pridobljenih podatkov je cilj projekta tudi pridobiti analizo morebitnih odprtih in neurejenih vprašanj in nabor možnih ukrepov, s katerimi bi bilo mogoče v prihodnje nadgraditi obstoječe ukrepe za zmanjševanje izpostavljenosti prebivalcev Slovenije novim POPs kemikalijam.

Okvirno trajanje projekta: 20 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 20.000,00 EUR
(50% Urad RS za kemikalije, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo sta kontaktni osebi:

mag. Alojz Grabner, tel.: 01/400 62 57, e-mail: alozj.grabner@gov.si
Vesna Ternifi, tel.: 01/400 62 51, e-mail: vesna.ternifi@gov.si

4.1.3 Naslov teme: Poskus interpretacije rezultatov biomonitoringa v povezavi s podatki o onesnaženosti okolja, s poudarkom na onesnaženosti zraka in oceni potencialnih vplivov teh onesnažil na zdravje prebivalcev

Cilji:

- Izvajanje zakonodaje na področju spremljanja in vrednotenja kakovosti zunanjega zraka (Uredba o kakovosti zunanjega zraka. (Uradni list RS, št. 9/11, 8/15), Uredba o arzeniu, kadmiju, živem srebru, niklju in policiklicnih aromatskih ogljikovodikih v zunanjem zraku (Uradni list RS, št. 39/06), Direktiva 2008/50/ES Evropskega parlamenta in sveta o kakovosti zunanjega zraka in cistejšem zraku za Evropo (Uradni list Evropske unije, L152);
- Izvajanje Evropske kemijske zakonodaje REACH (registracija, evalvacija, avtorizacija in omejitve kemikalij), ki temelji na raziskavah izpostavljenosti snovem v okolju;
- Izvajanje 51. a člena Zakona o kemikalijah za namen določanja nacionalnih prioritet;
- Dopolnile raziskave k Evropski iniciativi za humani biomonitoring (EHBMI) oziroma projektu HBM4EU;
- Raziskava kumulativne izpostavljenosti prebivalcev onesnažilom preko življenjskega okolja, predvsem preko onesnaženega zraka, ki predstavlja tveganje za zdravje, s pomočjo humanega biomonitoringa v izbrani populaciji prebivalcev, za namen preverjanja učinkovitosti že sprejetih ukrepov ter kot podpora za sprejemanje novih ukrepov;
- Priprava metodologije za interpretacijo obstoječih rezultatov biomonitoringa s poudarkom na povezavi s podatki o onesnaženosti zraka, oceni izpostavljenosti onesnažilom iz zraka ter oceni njihovih potencialnih vplivov na zdravje;
- Priprava predlogov oblikovalcem politik za pomoč pri odločanju na področju zdravja in okolja ter pri pripravi ukrepov za zmanjševanje tveganj za zdravje zaradi onesnaženega zraka.

Podrobnejša obrazložitev:

Kakovost zraka je pomemben okoljski vidik, saj onesnažen zrak vpliva na zdravje in počutje ljudi bolj kot drugi okoljski vplivi. V Sloveniji je bil pred desetletji največji problem žveplov dioksid. Tedaj so ravni za več kot red velikosti presegle danes veljavne mejne vrednosti. Sedaj pa je v Sloveniji najbolj izražena problematika povezana s čezmerno ravno delcev PM10 in ozona. Slovenija se glede delcev uvršča med države Evropske unije z bolj onesnaženim zrakom in je v samem vrhu po izpustih delcev na prebivalca in tudi na enoto površine.

Izraz delci (angl. Particulate Matter – PM) se uporablja kot splošen pojem, ki obsega suspendirane delce (tekoče in trdne) v plinu. V naseljih predstavljajo pomemben vir delcev

predvsem izpusti iz prometa in individualnih kurišč ter resuspenzija s cestišč. Značilnost teh virov so nizke višine izpustov, ki so navadno nižje od 20 m, zato ti viri občutno prispevajo k ravnem onesnaženosti zunanjega zraka pri tleh, kar prispeva k povečanim tveganjem za zdravje pomembnega števila prebivalcev. Visoki specifični izpusti delcev v Sloveniji so predvsem posledica močno razširjene uporabe lesa v zastarelih kurilnih napravah gospodinjstev. Male kurilne naprave imajo v Sloveniji kar dvotretjinski delež v skupnih izpustih delcev.

Epidemiološke študije kažejo, da imajo z vidika onesnaženosti zraka najbolj negativen vpliv na zdravje prav delci. Celo koncentracije pod sedanjimi zakonodajnimi mejnimi vrednostmi predstavljajo zdravstveno tveganje. Poročila Svetovne zdravstvene organizacije kažejo na to, da ne obstaja meja, pod katero ni pričakovati vpliva na zdravje. Do vpliva na zdravje prihaja zaradi vdihavanja delcev in posledičnega vdora v pljuča in krvni sistem, kar povzroča okvare respiratornega, kardiovaskularnega, imunskega in živčnega sistema. Manjši kot so delci, bolj globoko lahko prodrejo v pljuča. Do vnetja ali poškodb tkiva prihaja tako zaradi kemijskih kot fizikalnih interakcij med delci in tkivom.

Za doseganje skladnosti z mejnimi vrednostmi za delce PM10 je Vlada Republike Slovenije v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi pripravila Načrte za kakovost zunanjega zraka za mestne občine Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto ter Zasavske občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Načrti so usmerjeni predvsem v zmanjševanje izpustov zaradi ogrevanja stavb in izpustov cestnega motornega prometa. Izdelana kvantitativna ocena vplivov na zdravje kaže, da bi se ob okvirni prepolovitvi ravni delcev v zraku na teh območjih pričakovana življenjska doba prebivalstva podaljšala za pol do enega leta.

V Poročilu ARSO »Kakovost zraka v Sloveniji v letu 2015« je zapisano, da je Slovenija ena izmed bolj onesnaženih držav EU z ozonom in z delci, nekoliko nad povprečjem držav EU je tudi po onesnaženosti zraka z benzo(a)pirenom. Ravni benzena, ogljikovega monoksida in težkih kovin pa so pod mejnimi oziroma ciljnimi vrednostmi, prav tako v letu 2015 ni bila izmerjena niti ena prekoračitev urne mejne vrednosti za žveplov dioksid. Izmerjene povprečne dnevne ravni so na vseh postajah bile celo globoko pod mejno vrednostjo. Podobno velja za onesnaženost zraka z dušikovim dioksidom, katerega največji vir je cestni promet.

Rezultate spremljanja onesnaženja zraka s plinastimi in trdimi delci zadnjih deset let bomo uporabili za oceno izpostavljenosti prebivalcev s pomočjo obstoječih podatkov humanega biomonitoringa, pridobljenih v 7-letnem nacionalnem programu med leti 2007 do 2014, ki jo bomo povezali s podatki o možnih posledicah za zdravje. Tako bomo pridobili pomembne informacije za sprejemanje učinkovitih ukrepov, potrebnih za izboljšanje zdravja ter okolja.

Okvirno trajanje projekta: 20 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 100.000,00 EUR
(50% Urad RS za kemikalije, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
mag. Alojz Grabner, tel.: 01/400 62 57, e-mail: alozj.grabner@gov.si

5. Predlagatelj tem: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Sofinancerja: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije
Ministrstvo za okolje in prostor

Namen oblikovanja CRP:

Je neposredna podpora pri:

- izvajanju regionalne politike pri usmerjanju ukrepov gospodarskega razvoja s povezovanjem ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja,
- prostorskem planiranju na državni, regionalni in lokalni ravni ter zagotavljanju vzdržnega prostorskega razvoja in varstva okolja,
- identificiranju strateških in nižnih turističnih tokov v Sloveniji, analizi nosilnih zmogljivosti turističnih destinacij v Sloveniji in ugotovitvi zadovoljstva prebivalcev Slovenije z razvojem turizma,
- podlagi za pripravo ustreznih ukrepov na področju politike človeških virov ter ustreznih programov izobraževanja in usposabljanja za gostinstvo in turizem.

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

- Za **regionalni razvoj**: dvig gospodarskega potenciala slovenskih regij in gospodarska rast
- Za **turizem**: dvig konkurenčnosti slovenskega turizma in gospodarska rast.

Težišče 5: Regionalni razvoj: povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja in spodbujanje povečanja konkurenčnosti slovenskega turizma

Cilja težišča:

- Vzpostaviti metodologijo in pripraviti izhodišča za usmerjanje razvojnih ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja ter omogočiti učinkovitejše razvojno usklajevanje nacionalne, regionalne in lokalne ravni;
- Vzpostaviti trajnostni model upravljanja z obiskom in identificirati potrebna znanja in veščine kadrov za dvig konkurenčnosti slovenskega turizma in gospodarsko rast.

5.1 Tematski sklop: Trajnostni razvoj

5.1.1 Naslov teme: Postavitev metodologije za popis poslovnih con in subjektov inovativnega okolja ((inkubatorjev – podjetniških, univerzitetnih, tehnoloških parkov, so-delo (co-working), pospeševalnikov itd.)) na območju Slovenije, izvedba terenskega popisa in vzpostavitev ažurne evidence

Cilji:

- Vzpostaviti delujoč sistem spremljanja sprememb poslovnih con in subjektov inovativnega okolja na območju Slovenije za učinkovitejše načrtovanje rabe prostora in umeščanje investicij ter privabljanja investitorjev;
- Ažurirati obstoječe in pridobiti dodatne informacije o poslovnih conah in na tej osnovi identificirati ključne, ki so na nacionalni in regionalni ravni posebej primerne za investitorje (obstoječe, degradirane, širitve);
- Ažurirati obstoječe in pridobiti dodatne informacije o subjektih inovativnega okolja s ciljem izboljšanja ukrepov za spodbujanja podjetništva na nacionalni in regionalni ravni;
- Pripraviti izhodišča oz. priporočila za usmerjanje razvojnih ukrepov na področju gospodarskega in prostorskega razvoja za posamezne tipe poslovnih con po dejavnostih in velikosti, ki naj bi prispevala k učinkovitejšemu usklajevanju nacionalne, regionalne in lokalne ravni.

Podrobnejša obrazložitev:

Slovenija nima strategije upravljanja na področju poslovnih con in subjektov inovativnega okolja, ki bi omogočala učinkovito načrtovanje in upravljanje s tem področjem. Z izrazom poslovne cone mislimo: proizvodne, poslovne, logistične, obrtne in druge. Slovenija ima veliko število con, gospodarski potencial pa se z njihovo razdrobljenostjo zmanjšuje. Področje je potrebno sistemsko in celostno obravnavati, kar bo predstavljalo podlago za usmerjanje razvojnih ukrepov za bolj usklajen regionalni razvoj.

Z raziskavo želimo vzpostaviti metodologijo (poenotenje definicije) za določitev poslovnih con in subjektov inovativnega okolja na območju Slovenije (npr. definicija, kriteriji in tipologija) in s tem prispevati k vzpostavitvi podlag za učinkovitejše usmerjanje razvojnih ukrepov za gospodarski razvoj ter spodbujanje racionalne rabe prostora. Vzpostavljena in sproti ažurirana evidenca na tem področju, za celotno ozemlje Slovenije, je pomembna z razvojnega vidika, saj pomeni eno izmed podlag za ustvarjanje ustreznega podjetniškega okolja za razvoj vseh segmentov poslovnih dejavnosti. Njen namen je tudi analizirati oz. osvetliti problem v preteklosti predimenzionirane ali preveč razpršene postavitve le-teh.

Predlog zakona o urejanje prostora (ZUREP-2) uvaja nov institut regionalnega prostorskega plana, ki se bo pripravil za vsako od 12 razvojnih regij in bo povezal prostorsko in razvojno načrtovanje na regionalni ravni. Regionalni prostorski plan bo imel določene vsebine opredeljene kot obvezne, da se uskladijo in določijo na tem nivoju obravnave. Gre za določene prostorske ureditve lokalnega pomena (npr. večje poslovne cone), o zasnovah katerih se občine morajo dogovoriti na regionalnem nivoju, saj jih drugače ne morejo planirati in načrtovati na občinskem nivoju. Pri tem pa bo ažurna evidenca predstavljala enega od pomembnih elementov za učinkovitejše usmerjanje razvojnih ukrepov za gospodarski razvoj in učinkovitejše načrtovanje rabe prostora.

Za celostno obravnavno področja poslovnih con in subjektov inovativnega okolja na območju Slovenije je potrebno:

- pregledati literaturo, gospodarsko in prostorsko zakonodajo, študije in raziskave, strateške in programske dokumente na nacionalni in regionalni ravni v Sloveniji, tudi tiste, ki so v nastajanju;
- postaviti metodologijo (definicija, tipologija, kriteriji; opredelitev smiselne praga);
- vzpostaviti evidenco (zasnova evidence in izdelava aplikacije za vodenje evidence, izvedba terenskega popisa - priprava popisnega lista);
- analizirati rezultate popisa in predstaviti glavne ugotovitve;
- opredeliti prioritete poslovne cone na nacionalni, regionalni in lokalni ravni;
- pripraviti izhodišča oz. priporočila za usmerjanje razvojnih ukrepov na področju gospodarskega in prostorskega razvoja za posamezne tipe poslovnih con po dejavnostih in velikosti, ki naj bi prispevala k učinkovitejšemu usklajevanju nacionalne, regionalne in lokalne ravni;
- pripraviti model upravljanja poslovnih con ter v tem okviru pripraviti metodologijo nabora za trženje najprimernejših poslovnih con;
- zasnovati način, kako omogočiti investitorjem pregled nad potencialnimi lokacijami za investicije, ipd.;
- diseminirati rezultate projekta na nacionalni, regionalni ravni in lokalni ravni;
- omogočiti povezljivost podatkovne zbirke z evidenco funkcionalnih degradiranih območij – CRP 2015;
- opredeliti potrebne korake za vzdrževanje evidence in njen prenos v prostorski informacijski sistem (PIS) in kasneje v e-prostor.

Pri vzpostavitvi evidence so relevantni podatki, ki se nanašajo na:

- osnovne podatke (velikost, cene zemljišč, lastništvo);
- nivo komunalne opremljenosti (vrsta, kapacitete, dograjenost/nedograjenost, starost/dotrajanost);
- razpoložljivost (ali so na trgu, ali so dostopne, ali so zaradi različnih vzrokov nedostopne);

- podrobnejše podatke (npr.: prostorska ureditev, namenska raba, zasedenost, površina prostih zemljišč, namembnost poslovnih prostorov);
- upravljanje (npr.: pravno organizacijska oblika, lastniška struktura, število zaposlenih za upravljanje, povezanost z institucijami, storitve upravljanja);
- uporabnost, pogojena z dostopnostjo (npr.: bližina AC ali druge zmožljive prometnice, železnice, bližina letališča, pristanišča);
- uporabnost, pogojena z naravnimi ali ustvarjenimi danostmi, omejitvami (npr.: hribovit ali plazovit teren, poplavno območje, zaščiteno območje naravne ali kulturne dediščine);
- demografija podjetij (število podjetij vključenih v poslovni con/subjektih inovativnega okolja, število vstopov novih podjetij, število izstopov podjetij iz poslovne cone/subjekta inovativnega okolja (vključno s številom podjetij, ki so prenehala s poslovanjem), prehajanje podjetij med regijami (oz. širitve z odpiranjem podružnic oz. poslovnih enot, selitve med subjekti inovativnega okolja/ poslovnimi conami), starost podjetij);
- (ne)zasedenost obstoječih poslovnih con, velikost degradiranih območij oz. možnost njihovih širitev;
- značilnosti poslovnih aktivnosti (proizvodna, storitvena, skladiščenje itd.);
- opis aktivnosti/storitev, ki se nudijo v okviru posameznega subjekta inovativnega okolja;
- načrti za prihodnost v prostorskih aktih občin, možne širitve, predvidene dejavnosti, stopnja izgradnje komunalne infrastrukture – kakšne so predvidene kapacitete in novih predvidenih prometnih povezav, predvidena bodoča stopnja pozidanosti);
- način financiranja (financiranje vzpostavitve, financiranje tekočega poslovanja itd.);
- sodelovanje z javnimi oblastmi in institucijami, stiki s tujino, podjetja;
- ipd..

Okvirno trajanje projekta: 18 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 85.000,00 EUR

(38% MGRT, 12% MOP, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

mag. Duška Radovan, tel.št.: 01/ 400-3411, e-pošta: duska.radovan@gov.si

5.2 Tematski sklop: Trajnostni turizem

5.2.1 Naslov teme: Analiza nosilnih zmogljivosti turističnih destinacij v Sloveniji in vzpostavitev modelov upravljanja - Vzpostavitev trajnostnega modela upravljanja z obiskom

Cilji:

- Pregled obstoječih modelov merjenja nosilnih zmogljivosti turističnih destinacij in modelov upravljanja z obiskovalci;
- Analiza študije primerov – prikaz različnih vrst destinacij, ki so imele težave z nosilnimi zmogljivostmi v Sloveniji in primerljivih državah;
- Analiza strateških in nišnih turističnih tokov v Slovenije (pri tem sta dve možnosti: 1. Na podlagi podatkov, ki že obstajajo, kot na primer na Tripadvisor-ju in 2. Izvedba primarne kvantitativne raziskave in zbiranje podatkov na terenu);
- Oblikovanje modela za merjenje nosilnih zmogljivosti turističnih destinacij v Sloveniji po izbranih tipih (avtomobilski, kolesarski, peš,..);
- Izbor reprezentativnih kriznih točk (con) potencialno prekomernega obiska turistov in merjenja obremenitev;
- Določitev strateških in nišnih turističnih tokov ter nosilnih zmogljivosti turističnih destinacij v Sloveniji v izbranih conah in po tipih;
- Priprava predlogov za ukrepanje in aktivno upravljanje z obiskovalci po izbranih conah in tipih;

- Priprava strateških smernic in priporočil upravljanja z obiskom za turistične deležnike z namenom zmanjševanja pritiska turizma na okolje.

Podrobnejša obrazložitev:

Destinacijski management je zelo pomemben. Z novim strateškim dokumentom slovenskega turizma bo postavljena tudi nova organizacijska struktura slovenskega turizma, kjer bo poudarek na povezovanju in sodelovanju turističnih ponudnikov. Vlogi destinacijskega managementa in upravljanja z obiskovalci bosta ključni za uspešen razvoj slovenskega turizma. Prav tako je destinacijski management pomemben za razvoj ustreznih turističnih proizvodov in njihovo učinkovito promocijo. Aktivno merjenje nosilnih zmogljivosti in razvoj upravljanja z obiskovalci sledi tudi vsebinski usmeritvi Zelene sheme slovenskega turizma, ki je model aktivnega razvoja trajnostnega turizma v Sloveniji. Poznavanje nosilnih zmogljivosti destinacij ter uvajanje modelov upravljanja z obiskovalci je osnova za trajnostni razvoj destinacij.

Ker v slovenskem turizmu ne razpolagamo z izdelanimi standardi in modeli aktivnega načrtovanja in upravljanja z obiskom, ocenjujemo, da je tovrstni model potreben in predstavlja temelj za uspešno načrtovanje trajnostnega razvoja turizma.

Prek analize obstoječih modelov in merjenja obstoječih turističnih tokov v Sloveniji naj bodo v prvi fazi identificirane reprezentativne cone, ki bi se ob nenačrtovanem povečevanju turističnega obiska v prihodnosti lahko srečale z negativnimi vplivi obiska. Cone naj se identificirajo na temelju izvedene analize merjenja turističnih tokov obiska v Sloveniji. V izbranih conah naj se opravijo merjenja in določijo mejne vrednosti nosilne zmogljivosti.

Z raziskavo naj se opredeli sistem ugotavljanja nosilnih sposobnosti in mejnih vrednosti tipičnih turističnih destinacij (zoning) v Sloveniji. Na podlagi tega pa se lahko izoblikujejo ustrezni načini upravljanja turističnega obiska v posameznih tipih destinacij ter na nacionalnem nivoju.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 85.000,00 EUR
 (50% MGRT, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

Nataša Hočevar, tel.: 01/589-8558 e-pošta: natasa.hocevar@slovenia.info

5.2.2 Naslov teme: Identifikacija potrebnih znanj in veščin kadrov za uspešen in konkurenčen slovenski turizem v skladu s sodobnimi trendi, mednarodno primerljivostjo ter oblikovanje izhodišč in priporočil za posodobitev programov izobraževanja in usposabljanja, med drugim s poudarkom na varnosti v turizmu

Cilji:

- Analiza potreb turističnega gospodarstva na področju kadrov;
- Ocena ustreznosti obstoječih izobraževalnih programov glede na potrebe turističnega gospodarstva in stanju varnosti v turizmu;
- Ocena potreb po dodatnih programih usposabljanja;
- Zaposljivost oseb, ki so končali izobraževalne programe s področja gostinstva in turizma
- Priporočila za prenovo programov izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh in različnih področjih (glede na ugotovljene potrebe turističnega gospodarstva).

Podrobnejša obrazložitev:

Z raziskavo želimo ugotoviti, katera znanje in veščine potrebuje turistično gospodarstvo za uspešen razvoj. Turizem se bliskovito razvija, pojavljajo se novi trendi in zato morajo imeti zaposleni v gostinstvu in turizmu ustrezna znanja in kompetence, ki jih lahko pridobijo z ustreznimi programi usposabljanja in izobraževanja.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 75.000,00 EUR
(50% MGRT, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Jasna Radič, tel.: 01/400-3101, e-pošta: jasna.radic@gov.si

6. Predlagatelj teme: Ministrstvo za kulturo

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP:

- preučiti kulturno potrošnjo in kulturno udejstvovanje mladih (12–34 let) v kontekstu njihovih vrednot in življenja v informacijski/digitalni družbi za potrebe oblikovanja kulturne politike.

Področja javnega interesa, ki definirajo težišče:

- kultura, vzgoja in izobraževanje, šolstvo

Težišče 6: Sodelovanje v kulturi

Cilj težišča: Rezultati projekta bodo služili za pripravo akcijskih načrtov – izvedbenih dokumentov Nacionalnega programa za kulturo 2018–2025.

6.1 Tematski sklop: Kultura

6.1.1 Naslov teme: Mladi, sodelovanje v kulturi in digitalizacija vsakdanjega življenja

Cilji:

- Splošen: Ugotoviti ključne vrednote in mejnike v življenjskih potekih, ki v sodobni družbi sooblikujejo sodelovanje mladih (12–34 let) v kulturi
- Specifični:
  - izdelati tipologijo kulturne potrošnje in kulturnega udejstvovanja v povezavi z vrednotnimi usmeritvami;
  - analizirati točke prelomov/prehodov v kulturni potrošnji in kulturnem udejstvovanju z vidika življenjskih potekov (npr. prehodov iz ene stopnje izobraževanja v drugo, prehoda iz šolanja v zaposlitev/prekarnost, odhoda od staršev, oblikovanja lastne družine ...);
  - analizirati motive in ovire za posamezne oblike kulturne potrošnje in kulturnega udejstvovanja;
  - ugotoviti odnos do institucionalne kulturne ponudbe v Sloveniji;
  - ugotoviti katera vrsta kulturne potrošnje oz. kulturnega udejstvovanja in v kolikšni meri poteka prek spleta.

Podrobnejša obrazložitev:

V raziskavi se naj s kombinacijo kvalitativnih in kvantitativnih raziskovalnih metod prouči *kulturno potrošnjo*, ki za namen raziskave pomeni obiske kulturnih prireditev, kulturnih dogodkov, kulturnih krajev in drugo ter *kulturno udejstvovanje*, ki za potrebe raziskave pomeni aktivno udeležbo pri organiziranih in individualnih kulturnih dejavnostih, mladih (12–34 let) v kontekstu njihovih vrednot in življenja v informacijski/digitalni družbi. Na podlagi ugotovitev o kulturni potrošnji in udejstvovanju mladih (kakšna je kulturna potrošnja in kulturno udejstvovanje mladih, katere kulturne dejavnosti obiskujejo, s kom, kako, zakaj, s kakšnim namenom, koliko jim to pomeni v primerjavi z drugimi področji udejstvovanja, kakšno vlogo pri tem igra življenje v informacijski/digitalni družbi ...) naj se izdelata tipologija kulturne potrošnje in kulturnega udejstvovanja, ki bo analizirana glede na vrednotne usmeritve mladih. V povezavi s tem naj se prouči tudi odnos mladih do institucionalne kulturne ponudbe v Sloveniji in ugotovi, katera vrsta kulturne potrošnje oz. kulturnega udejstvovanja in v kolikšni meri poteka prek spleta.

Raziskava naj ugotovi in analizirala motive ter ovire za posamezne oblike potrošnje in kulturnega udejstvovanja (kaj mlade vodi in spodbuja h kulturni potrošnji in udejstvovanju, kakšne in katere osebne ter zunanje ovire jim kulturno potrošnjo in udejstvovanje

preprečujejo, na kakšen način je to povezano z vrednotnimi usmeritvami mladih, kakšno vlogo pri tem igra življenje v informacijski/digitalni družbi, ...).

Posebno pozornost naj se nameni analizi točk prelomov oz. prehodov, ki se zgodijo v različnih življenjskih spremembah (npr. prehodov iz ene stopnje izobraževanja v drugo, prehoda iz šolanja v zaposlitev/prekarnost, odhoda od staršev, oblikovanja lastne družine ...) ter ob tem ugotovi, kakšno vlogo igrajo točke preloma pri kulturni potrošnji in udejstvovanju.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 44.000,00 EUR

(50% MK, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

mag. Emilija Snoj, tel.: 01/400-7974; e-pošta: emilija.snoj@gov.si

7. Predlagatelj tem: Ministrstvo za okolje in prostor

**Sofinancerji: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije,
Ministrstvo za okolje in prostor, Geodetska uprava Republike Slovenije
Ministrstvo za kulturo
Ministrstvo za infrastrukturo**

Namen oblikovanja CRP:

Sofinanciranje in izbor raziskovalnih projektov je podpora vladi in sektorjem udeležencem javnega razpisa s področja okolja, prostora in urbanega razvoja ter zemljiške politike, voda in geodetskih zadev v zvezi z določanjem razvojnih usmeritev in politike na posameznem področju javnega interesa, ki je nujna za izboljšanje konkurenčnosti in trajnostnega razvoja Slovenije.

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

Področja javnega interesa udeleženca CRP izhajajo iz strateških ciljev resornih politik, in sicer 7. člena Uredbe 1301/2013/EU o urbanem razvoju, Zakona o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/2007), Strategije prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/2004), Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka 2016-2025, Strategije razvoja prometa v Republiki Sloveniji, VRS, sklep št. 37000-3/2015/8, z dne 29. julij 2015, Načrta upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016-2021, Načrta upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega mora za obdobje 2016-2021, Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15), Uredbe o vsebini in načinu priprave podrobnejšega načrta zmanjševanja ogroženosti pred poplavami, Programa ukrepov upravljanja voda, Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16), Zakona o državnem geodetskem referenčnem sistemu (Uradni list RS, št. 25/2014), DIREKTIVE 2003/87/ES EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, p.32), UREDBA (EU) št. 525/2013 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 21. maja 2013 o mehanizmu za spremljanje emisij toplogrednih plinov in poročanje o njih ter za sporočanje drugih informacij v zvezi s podnebnimi spremembami na nacionalni ravni in ravni Unije ter o razveljavitvi Sklepa št. 280/2004/ES

Težišče 7: Okolje in prostor

Cilj težišča:

Vzpostaviti in izboljšati podlage za uveljavljanje ukrepov s področij javnega interesa, izboljšanje celovitega upravljanja na področju okolja, trajnostnega urbanega razvoja, prostora in voda ter vzpostaviti ključne povezave z in med sektorji za doseganje večjih sinergij pri izvajanju skupnih ciljev.

7.1 Tematski sklop: Trajnostni urbani razvoj in zemljiška politika

7.1.1 Naslov teme: Integracija celostnih prometnih strategij in občinskih prostorskih načrtov s celovito obravnavo dostopnosti v prostorskem načrtovanju

Cilji:

- Analiza in predlog načinov integracije prometne in prostorske strategije;
- Predlogi tujih pristopov in metodologij integracije, ki jih mogoče prenesti v slovenski

- sistem;
- Predlog korakov za izvedbo obravnavane integracije;
- Kriteriji in standardi dostopnosti do prostorskih programov z različnimi potovalnimi načini.

Podrobnejša obrazložitev:

Celostne prometne strategije (CPS) so nov celosten dolgoročen pristop k načrtovanju mobilnosti, ki ga spodbuja Evropska komisija in je prve aplikacije v zadnjih letih doživel tudi v Sloveniji. CPS opredeljujejo dolgoročni razvoj vseh oblik mobilnosti, pri njihovi pripravi se upoštevajo izhodišča in ključni razvojni projekti iz občinskih strateških načrtov (OPN). Ker gre za ključna strateška dokumenta pri načrtovanju prostora in prometa na lokalni, v prihodnje pa tudi na regionalni ravni, je nujno zagotoviti učinkovito medsebojno integracijo obeh strategij, medsebojno prilagajanje ciljev, ukrepov, kazalnikov, izvedbe in rezultatov. Medsebojno bi bilo potrebno ovrednotiti postopke priprave in razmejiti ter določiti sinergije vsebine obeh dokumentov. Ker se mobilnost v praksi prostorskega načrtovanja praviloma prednostno obravnava s stališča motornega prometa, je potrebno raziskati tudi ustrezne modele standardov dostopnosti do različnih programov v prostoru še z ostalimi prometnimi načini. Opredelitev standardov uporabe različnih načinov dostopnosti bo prispevala k izboljšanju dostopnosti do obstoječih programov, kot tudi pri umeščanju novih programov. Navedeno raziskava bi tako obravnavala ne samo medsebojne učinke prostorskega in prometnega sektorja temveč tudi zdravja, šolstva, okolja in drugih.

Okvirno trajanje projekta: 15 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 100.000,00 EUR
 (30% MOP, 30% MzI, 40% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
 mag. Mojca Strbad, tel. št.: 01/4787217 e-mail: mojca.strbad@gov.si
 Polona Demšar-Mitrovič, e-mail: polona.demsar-mitrovic.gov.si

7.1.2 Naslov teme: Možnosti financiranja in zagotavljanja komunalne opreme

Cilji:

- Pregled načinov financiranja gradnje nove komunalne opreme v drugih, primerljivih državah;
- Pregled načinov financiranja oziroma zagotavljanja sredstev za prenovo obstoječe komunalne opreme oziroma sredstev za ohranitev obstoječe komunalne opreme v drugih, primerljivih državah;
- Predlogi modelov oziroma metodologij financiranja gradnje nove komunalne, ki jih je v srednjeročnem obdobju mogoče prenesti v slovenski sistem;
- Predlogi modelov oziroma metodologij financiranja za prenovo obstoječe komunalne opreme oziroma zagotavljanja sredstev za ohranitev obstoječe komunalne opreme, ki jih je v srednjeročnem obdobju mogoče prenesti v slovenski sistem;
- Primerjalna analiza (SWOT ali druga) ustreznosti vseh predlaganih modelov za obe predhodni alineji z vidika finančnih učinkov na občinske proračune, izvajanja investicij v novo komunalno opremo in investicij v prenovo obstoječe komunalne opreme ter z vidika učinkov za investitorje oziroma zavezanca za plačilo;
- Podaja stroškovne ocene finančnega primanjkljaja sredstev za prenovo obstoječe komunalne opreme in izgradnjo nove komunalne opreme v srednjeročnem obdobju na vzorcu 10-ih lokalnih skupnosti.
- Ocena tveganja prisotnosti državne pomoči v smislu 107. člena PDEU.

Podrobnejša obrazložitev:

Izgradnja komunalne opreme se financira iz sredstev proračuna, sredstev zbranih s komunalnim prispevkom in drugimi viri (EU sredstva). Že večkrat so se v različnih krogih

pojavnjali predlogi o ukinitvi oziroma preoblikovanju komunalnega prispevka, saj naj bi komunalni prispevek v posameznih občinah v takšni obliki preveč obremenjeval investitorje. Po drugi strani posamezne občine določajo prenizek komunalni prispevek (za obstoječo komunalno opremo), saj ga določajo le po principu, da je le ta »privlačen« za investitorje. Ob dejstvu, da sredstva zbrana s komunalnim prispevkom pogosto niso uporabljena kot namenski vir financiranja gradnje nove komunalne opreme in ob dejstvu, da sredstva, ki so zbrana preko cen storitev GJS ne zagotavljajo zadostnih sredstev za obnovo obstoječe komunalne opreme, mora občina sredstva za gradnjo nove komunalne opreme in obnovo obstoječe komunalne opreme zagotoviti s prerazporeditvijo svojih proračunskih odhodkov ali z dodatnimi prihodki.

Zaradi tega bi bilo smiselno razmišljati o drugih možnostih zagotavljanja finančnih sredstev za gradnjo nove komunalne opreme in ohranitev obstoječe komunalne opreme oziroma o preoblikovanju današnjega sistema financiranja gradnje in obnove komunalne opreme.

Okvirno trajanje projekta: 12 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 85.000,00 EUR
(50% MOP, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Tjaša Remic, tel. št.:01/478-7184 e-mail tjasa.remic@gov.si

7.1.3 Naslov teme: Pregled in analiza razvojnih vizij in potencialov slovenskih mest za opredelitev ključnih ukrepov urbanega razvoja

Cilji:

- Analiza razvojnih vizij in potencialov slovenskih mest;
- Opredelitev prioritetenih področij za spodbujanje in financiranje urbanega razvoja v Sloveniji;
- Opredelitev ključnih ukrepov urbanega razvoja.

Podrobnejša obrazložitev:

Opredeliti ukrepe urbanega razvoja, ki bodo imeli največje učinke na celovit razvoj mest in mestnih območij z vidika gospodarskega razvoja, okolja in socialne kohezije. Določene usmeritve nam sicer že daje Evropska komisija (na primer: krožno gospodarstvo, odpravljanje revščine v mestih, okolju prijazna mesta, učinkovita raba prostora...), kljub temu, pa želimo na nacionalni ravni oblikovati ključna področja vlaganj v mestih in mestnih območjih.

Urbani razvoj je z vidika možnih ukrepov zelo široko sektorsko razvejana politika, kar je tudi priložnost, da se na nivoju RS domisli bolj učinkovit način financiranja, ki ne bo sektorsko razslojen, pač pa bo uveljavil princip celovitih teritorialnih naložb.

Okvirno trajanje projekta: 12 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 80.000,00 EUR
(50% MOP, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Zala Jerman, tel. št.: 01/478-7316; e-mail: zala.jerman@gov.si

7.2 Tematski sklop: Državni koordinatni sistem in državna geoinformacijska infrastruktura

7.2.1 Naslov teme: Povečanje zanesljivosti javnih omrežij gnss signal in 0. red

Cilji:

- Analiza tehničnih problemov pri delovanju omrežij;

- Analiza problemov in izkušenj uporabnikov;
- Predlogi za tehnične izboljšave omrežja SIGNAL in delovanja 0. Mreže;
- Sistematično urejeni predlogi za izboljšanje delovanja Službe za GNSS;
- Predlogi za izboljšanje storitev uporabnikom.

Podrobnejša obrazložitev:

V času delovanja Službe za GNSS je bilo evidentiranih vrsto tehničnih in uporabniških težav, ki so se posamično odpravljale, ni pa izvedena celovita analiza, potrebna za sistematično izboljšanje delovanja Službe iz tehničnega vidika in storitev uporabnikom. V nalogi bo izvedena celovita proučitev ugotovljenih tehničnih in uporabniških problemov, ki jih je zaznala Služba za GNSS v zadnjih letih, tako iz vidika strojne in programske opreme omrežij (SIGNAL in 0. red) in Službe za GNSS, kot izkušenj uporabnikov pri uporabi storitev. Podani bodo sistematično urejeni predlogi rešitev za izboljšavo delovanja Službe za GNSS, omrežja SIGNAL in mreže 0. reda z namenom povečanja kakovosti in zanesljivosti delovanja obeh državnih geodetskih mrež in izboljšanja storitev uporabnikom za določanje položajev z GNSS tehnologijo.

Okvirno trajanje projekta: 18 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 70.000,00 EUR
 (50% MOP, GURS, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
 Klemen Medved; tel. št.: 01/478-4854; e-mail: klemen.medved@gov.si

7.3 Tematski sklop: Celovito upravljanje območij/prostora

7.3.1 Naslov teme: Nadgradnja metodologije določanja območij nacionalne prepoznavnosti krajine

Cilji:

- Preveriti in nadgraditi že izdelano metodologijo določanja območij krajine kot območij nacionalne prepoznavnosti. Rezultati naloge bodo uporabljeni v okviru procesa prenove Strategije prostorskega razvoja Slovenije (SPRS 2050, Akcijski program za izvajanje SPRS 2030);
- Podrobneje določiti merila in kriterije za opredeljevanje prepoznavnosti slovenskih krajin. Rezultati naloge bodo uporabljeni za pripravo splošnih in podrobnejših pravil urejanja prostora v okviru priprave Državnega prostorskega reda Slovenije (DPR);
- Podrobneje določiti pravila urejanja prostora na območju Triglavskega narodnega parka.

Podrobnejša obrazložitev:

Namen naloge je zagotoviti ohranjanje krajinskih prvin in delov krajine, značilnosti kmetijske pridelave in rabe kmetijskih zemljišč, stavbne in naselbinske dediščine ter naravnih vrednot, ki so pomembni za ohranitev obstoječih območij prepoznavnosti krajine z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine, ter krepitev ali ustvarjanje novih prepoznavnosti slovenskih krajin v postopkih priprave prostorskih planskih in izvedbenih dokumentov.

Cilj naloge je preveriti in nadgraditi že izdelano metodologijo določanja območij krajine kot območij nacionalne prepoznavnosti, podrobneje določiti merila in kriterije za opredeljevanje prepoznavnosti slovenskih krajin in na podlagi vrednotenja ugotoviti, kateri deli slovenskega krajinskega prostora so zaradi vizualne kakovosti, sestavljenosti in kompleksnosti, avtentičnosti in pričevalnosti krajinske zgradbe, kakovosti umeščenosti grajenih struktur oziroma vzorcev, še posebej prostorsko poudarjene kulturne dediščine z visoko pričevalno vrednostjo, ter zgodovinskega ali simbolnega pomena, pomembni za prepoznavnost in identiteto Slovenije.

Metodologijo določanja območij krajine kot območij prepoznavnosti in predlagana pravila urejanja prostora se preveri na dveh testnih območjih prepoznavnosti krajine na nacionalni ravni: na območju Triglavskega narodnega parka in dodatno na območju po predlogu izvajalca naloge, skladno s priporočili naročnika.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 80.000,00 EUR
(37,5% MOP, 12,5% MK, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Valentina Lavrenčič, tel. št. 01/478-7019; e-mail: valentina.lavrencic@gov.si

7.4 Tematski sklop: Trajnostni urbani in prostorski razvoj, strateško prostorsko načrtovanje

7.4.1 Naslov teme: Celovita demografska analiza s projekcijami za podeželska in urbana območja krajine

Cilji:

- Zagotovitev strokovnih podlag za pripravo regionalnih prostorskih planov;
- Identifikacija razlogov za praznjenje nekaterih obmejnih in podeželskih območij;
- Ocena prihodnjega gibanja značilnosti gospodinjstev – načrtovanje ustrezne mreže in načina oskrbe s storitvami splošnega pomena.

Podrobnejša obrazložitev:

Namen raziskave je pripraviti strokovne podlage in izhodišča s področja demografskega razvoja za pripravo Regionalnih prostorskih planov, ki se v Sloveniji na novo uvajajo s zakonskimi spremembami na področju prostorskega načrtovanja. Prostorski razvoj se načrtuje za in zaradi prebivalstva, ki je nosilec družbenih sprememb in pri prostorskem načrtovanju je treba v večji meri kot do sedaj upoštevati pričakovane demografske spremembe, ki pred Slovenije in slovenske regije postavljajo nove izzive, kot so povečevanje starostne odvisnosti prebivalstva, zmanjševanje deleža mladih, upadanje naravnega prirasta ter spremenjena prostorska distribucija prebivalcev (zgoščevanje v jedrnih območjih poselitve ter praznjenje obmejnih in podeželskih območij). Cilj naloge je za posamezne statistične regije (NUTS 3) ugotoviti vpliv demografskih gibanj na dosedanji in prihodnji razvoj poselitve. Cilj naloge ugotoviti še demografsko vitalnost naselij, opredeliti območja, ki jim preti izpraznitev, analizirati razloge za praznjenje območij ter opredeliti možne strategiji za oživitve poselitve oz. za aktivacijo izpraznjena stavbnega fonda. Posebno pozornost se nameni razpravi o pomenu in instrumentih ohranjanja poselitve obmejnega pasu, ter pomen in potrebne prilagoditve storitev splošnega pomena.

Okvirno trajanje projekta: 18 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 70.000,00 EUR
(50% MOP, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
mag. Tomaž Miklavčič, tel. št.: 01/478-7008 , e-mail: tomaz.miklavcic1@gov.si

7.4.2 Naslov teme: Vrednote okolja in prostora 2003–2018

Cilji:

- Poizvedba stopnje usklajenosti med (formalnimi) cilji prostorskega in okoljskega razvoja RS ter dejanskimi in anticipiranimi vrednotami posameznikov – prebivalcev RS,

- Identifikacija sedanjih oz. aktualnih življenjsko-stilskih praks, ki se nanašajo na odnos prebivalstva do rabe prostora in odnosa do okolja ter primerjava in identificiranje sprememb v obdobju zadnjih 15 let;
- Anticipacija postopno pojavljajočih se življenjsko-stilskih trendov, ki se nanašajo na odnos prebivalstva do rabe prostora in okolja, primerjava in identificiranje sprememb v obdobju zadnjih 15 let;
- Longitudinalna primerjava v časovnem intervalu med letoma 2003 in 2018 vrednot, stališč, percepcij, mnenj, vedenj (obnašanj) in prostorskih »strategij« prebivalstva Slovenije o prostorskih ter okoljskih vprašanjih in raznovrstnosti (iz)rabe prostora nasploh.

Podrobnejša obrazložitev:

Osrednji namen predlaganega projekta je izvedba izčrpane, celovite, temeljito razčlenjene, demografsko in geografsko reprezentativne ter evropsko (EU) primerljive javnomnenjske raziskave: vrednot, stališč, percepcij, mnenj, vedenj (obnašanj) in prostorskih »strategij« prebivalstva Slovenije o prostorskih ter tudi okoljskih vprašanjih in raznovrstnosti (iz)rabe prostora nasploh, izhajajoč iz družbenih sprememb, ki so se zgodile v zadnjem desetletju in pol v Sloveniji in več kot desetletju po sprejetju prostorsko strateških usmeritev države in takratni reformi prostorskega reda. Prva tovrstna raziskava je bila izvedena leta 2003, ki je bila zasnovana tako, da je možno njeno popolno ali delno ponavljanje v času (npr. vsakih nekaj let) in s tem zagotovljena primerljivost ter potencialna longitudinalnost med poljubnimi časovnimi intervali (npr. ponavljanje z dopolnitvami na vsakih nekaj let).

Končni namen predlaganega projekta je, poleg razvijanja znanstvenega instrumentarija pri longitudinalnem empiričnem preučevanju prostorsko-okoljske problematike, zlasti uporabnost empiričnih rezultatov (z interpretacijami) kot strokovno-informativne podlage ali pripomočka pri soočanju z razvojnimi dilemami pristojnih državnih inštitucij na tem področju.

Kot tak projekt služi naslednjim medsebojno povezanim namenom:

- informativnim, kar pomeni, da bodo na voljo zanesljivi empirični podatki o različnih aktualnih (dejanskih), anticipiranih (željenih) in prihodnjih (verjetnih) prostorskih praksah ter okoljskih vedenjih prebivalstva republike Slovenije,
- legitimacijskim, kar pomeni, da bo mogoče na osnovi empiričnih podatkov ugotavljati ali vsaj predvidevati stopnjo soglasja oz. strinjanja z obstoječimi in predvidenimi prostorsko-okoljskimi strategijami, regulativami oz. zakonodajnimi postopki in
- korekcijskim, kar pomeni, da bodo strokovno ugotovljeni empirični izkazi sorazmerno zanesljiva podlaga za spreminjanje obstoječih in predvidenih prostorsko-okoljskih strategij, regulativ oz. zakonodajnih postopkov na različnih teritorialnih ravneh.

Okvirno trajanje projekta: 12 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 36.000,00 EUR
 (50% MOP, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

Jelena Torbica, tel. št.: 01/478-7051; e-mail: jelena.torbica@gov.si

7.5 Tematski sklop: Preventiva pred naravnimi nesrečami in prilagajanje na podnebne spremembe: zmanjšanje poplavne ogroženosti

7.5.1 Naslov teme: Razvoj metode za oceno koristi gradbenih in negradbenih ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti

Cilj:

- Izdelati enotno uporabljivo metodo za oceno koristi gradbenih in negradbenih ukrepov zmanjševanja poplavne ogroženosti za pripravo investicijske dokumentacije skladno z

Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavno investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16).

Podrobna obrazložitev:

Z izdelano enotno uporabljivo metodo za oceno koristi gradbenih in negradbenih ukrepov zmanjševanja poplavne ogroženosti za pripravo investicijske dokumentacije skladno z Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavno investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/06, 54/10 in 27/16) (v nadaljevanju: enotna metoda) bo možno oceniti in primerjati koristi predvidenih protipoplavnih ukrepov ter izbrati tiste, ki ustvarijo najvišje koristi na enoto stroškov. S tem se zagotavlja učinkovito porabo sredstev državnega proračuna, občinskih proračunov in sredstev evropskih skladov. Z izdelano enotno metodo bo možno poenotiti in skrajšati postopke za pripravo ekonomskega dela investicijske dokumentacije na področju javnih financ.

Metoda bo omogočala vrednotenje koristi ukrepov v denarni obliki za vse štiri skupine ogrožencev: zdravje ljudi, okolje, kulturna dediščina in gospodarske dejavnosti. Korist ukrepov zmanjševanja poplavne ogroženosti bo ocenjena kot zmanjšanje možnih škodnih posledic poplav (zmanjšanje pričakovane škode). Pri oceni pričakovane škode po izdelani metodi bodo upoštevani prostorski podatki o lokacijah ogrožencev v prostoru in dosegi poplav različnih povratnih dob ($T = 10, 100$ in 500 let). Na podlagi pričakovane škode v posameznem poplavnem dogodku bo z upoštevanjem verjetnosti nastopa dogodkov s posameznimi povratnimi dobami možno izračunati pričakovano letno škodo ter ob upoštevanju učinkov ukrepov tudi oceniti zmanjšanje pričakovane letne škode po izvedbi ukrepov.

Leta 2014 je bila v okviru priprave Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti izdelana metoda za oceno koristi ukrepov za zmanjševanje poplavne ogroženosti¹. Metoda je bila izdelana ob upoštevanju razpoložljivih podatkov o popisani škodi zaradi preteklih poplav.

Potrebna je preveritev in nadgradnja izdelane metode predvsem z upoštevanjem novejših podatkov o popisani škodi zaradi poplav po letu 2012 in z izvedbo statističnih analiz. Dopolnitev je potrebna predvsem za podatke o škodi na gospodarski javni infrastrukturi, vodotokih in vodnih objektih in kulturni dediščini. Preveriti je treba tudi možnost vključitve ocenjevanja nepredmetne škode na kulturni dediščini (npr. z metodo prenosa koristi v odvisnosti od predmetne škode).

Za oceno koristi negradbenih ukrepov, bo treba najprej izdelati metodo za oceno učinkov teh ukrepov (preveritev možnosti uporabe metode prenosa koristi). Na podlagi tega pa opredeliti način za oceno koristi negradbenih ukrepov (zmanjšanje pričakovane letne škode po izvedbi ukrepov).

Izdelana bo aplikacija za preprostejšo uporabo razvite metode.

Pomembnejše strokovne podlage:

- IzVRS. (2014). Priprava ekonomskih vsebin načrtov zmanjševanja poplavne ogroženosti (Poročilo o realizaciji naloge I/2/3), Inštitut za blode Republike Slovenije, december 2014. Dostopno z: http://evode.arso.gov.si/direktive/FD_tabela.htm, 76 str.
- EVROPSKA KOMISIJA. (2014). Guide to cost-benefit analysis of investment projects, Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020. Directorate General for Regional and Urban Policy, 358 str.

¹ IzVRS. (2014). Priprava ekonomskih vsebin načrtov zmanjševanja poplavne ogroženosti (Poročilo o realizaciji naloge I/2/3), Inštitut za vode Republike Slovenije, december 2014. Dostopno z: http://evode.arso.gov.si/direktive/FD_tabela.htm

- MESSNER, F. PENNING-ROUSELL, E., GREEN, C., MEYER, V., TUNSTALL, S., VAN DER VEEN, ANNE. (2007). Evaluating flood damages: guidance and recommendations on principles and methods. Dostopno z: http://drm.cenn.ge/Trainings/Multi%20Hazard%20Risk%20Assessment/Lectures_ENG/Session%2005%20Vulnerability%20assessment/Background/T09_06_01_Flood_damage_guidelines_D9_1_v2_2_p44.pdf. 178 str.
- EVROPSKA KOMISIJA (2012). Navodila Evropske komisije, ki so bila pripravljena v okviru delovne skupine »Floods Working Group« (CIS): A Working Group Floods (CIS) resource document »Flood Risk Management, Economics and Decision Making Support«, str.109.

Okvirno trajanje projekta: 12 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 120.000,00 EUR
 (50% MOP, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
 Špela Petelin, tel. št.: 01/478-7389; e-mail: spela.petelin@gov.si

7.6 Tematski sklop: Podnebne spremembe

7.6.1 Naslov teme: Vrednotenje ukrepov za zmanjševanje emisij TGP v industriji

Cilji:

- Analiza potencialov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v industriji na področjih energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in snovne učinkovitosti na podlagi ankete;
- Analiza scenarijev za zmanjševanje emisij TGP v industriji do leta 2030 s pogledom do leta 2050;
- Analiza učinkov EU ETS sheme, dajatev na emisije CO₂ in drugih ekonomskih instrumentov (in modalitet teh instrumentov) na zmanjšanje emisij TGP, na doseganje ciljev konkurenčnosti gospodarstva ter drugih okoljskih, energetskih in makroekonomskih ciljev in učinkov.

Podrobna obrazložitev:

Projekt bo prispeval k izvajanju podnebne politike za prehod Slovenije v nizkoogljično družbo in trajnostno gospodarstvo, skladno s Slovensko industrijsko politiko in Strategijo pametne specializacije.

1) Priprava analize potencialov.

- a. pregled podatkovnih virov, dosedanjih analiz, literature;
- b. pregled tehnologij in drugih ukrepov za zmanjšanje emisij TGP: horizontalnih tehnologij in specifičnih tehnologij za energetske intenzivne dejavnosti;
- c. pregled ovir in ključnih dejavnikov uspeha za izvajanja ukrepov zmanjšanja emisij TGP v industriji;
- d. pregled sinergij pri ciljih in ukrepih za prehod v nizkoogljično družbo in za prehod industrije v trajnostno gospodarstvo oziroma novo industrijsko paradigmo (S)industrija 4.0.

2) Izdelava analize potencialov za zmanjševanje emisij TGP v industriji in sicer zmanjšanja emisij TGP iz rabe energije v industriji in industrijskih procesov.

a. Priprava in izvedba ankete v katero bodo vključeni upravljavci naprav, ki so v shemi za trgovanje z emisijami EU ETS in energetsko intenzivna podjetja. Anketni vprašalnik bo namenjen pridobivanju podatkov za:

- oceno stanja: podatki o emisijah TGP, rabi energije po namenih rabe, tehnologijah za rabo in pretvorbo energije;
- oceno gibanja emisij TGP v preteklih letih: izvajanje ukrepov URE in OVE, ukrepov za zmanjšanje procesnih emisij ter ukrepov za izboljšanje snovne učinkovitosti, identifikacija drugih dejavnikov, ki so vplivali na spremembe v rabi energije in emisijah v preteklih letih;
- zbiranje podatkov o potencialih za zmanjšanje emisij TGP in izboljšanje snovne učinkovitosti, ter drugih razvojnih izboljšav, kot so jih podjetja sama ocenila in identificirala na podlagi izdelanih analiz (študij izvedljivosti, energetskih pregledov, razvojnih strategij ipd.);
- pregled načrtovanih tehnoloških posodobitev in ukrepov, ki bodo vplivali na emisije TGP, dodano vrednost in izboljšanje snovne učinkovitosti ter glavnih ovir za realizacijo potencialov;
- zajem podatkov o drugih dejavnikih, ki bodo vplivali na prihodnje emisije TGP v podjetjih, ki jih prej navedena področja ne obsegajo (strateški načrti);
- preverjanje preferenc industrije glede oblike spodbud za ukrepe za zmanjševanje emisij TGP.

b. Obdelava rezultatov ankete in izdelava poročila o rezultatih ankete

c. Analiza potencialov za posamezne ukrepe (tehnologije, ki zmanjšujejo TGP), pripravljena na podlagi podatkov iz ankete in drugih razpoložljivih podatkovnih virov. Ocena:

- tehničnega potenciala za zmanjšanje emisij TGP;
- ekonomskega potenciala;
- dosegljivega potenciala ob upoštevanju ovir za izvedbo ukrepov in spodbud za premagovanje ovir.

3) Analiza scenarijev

a. Z analizo scenarijev se oceni skupne učinke ukrepov in prepreči dvojno štetje učinkov. Scenariji se oblikujejo skladno z navodili za pripravo projekcij UNFCCC in EK MMR. Določi in ovrednoti se referenčni scenarij (scenarij z obstoječimi ukrepi) in več scenarijev z dodatnimi ukrepi. Pri čemer bo poseben poudarek na obravnavi vpliva CO₂ takse in sheme za trgovanje z emisijami na emisije TGP.

4) Analiza učinkov EU ETS sheme, dajatev na emisije CO₂ in drugih ekonomskih instrumentov

a. Analiza vpliva instrumentov spodbujanja zmanjševanja emisij TGP bo osredotočena na obdobje 2020 - 2030. Projekcije emisij TGP se pripravi za obdobje do leta 2050. Ocene učinkov ekonomskih instrumentov je potrebno izdelati z ustreznimi energetskimi tehno-ekonomskimi modeli in makroekonomskimi modeli.

Oceni se vpliv ekonomskih instrumentov na:

- zmanjšanje emisij TGP;
- emisije onesnaževal zraka;

- na ekonomski potencial ukrepov za zmanjševanje emisij TGP (po posameznih tehnologijah);
- na cilje energetske učinkovitosti in obnovljivih virov energije;
- na stroške za energijo v industriji in podali strukturo teh stroškov (stroški za energijo, investicije ipd.);
- na druge energetske cilje, kot je odvisnost od uvoza;
- na makroekonomske kazalce, kot so vpliv na dodano vrednost, zaposlenost, uvoz, izvoz idr.

Skladno z navodili MMR se pripravi tudi analiza občutljivosti na ključne parametre, kot so gibanje cen energije v prihodnje.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 175.000,00 EUR
(75% MOP, 25% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Zorana Komar, tel. št.: 01/478-7360; e-mail: zorana.komar@gov.si

8. Predlagatelj tem: Ministrstvo za notranje zadeve
Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP:

Namen je v kontekstu nacionalne varnosti raziskati določene oblike nasilja, sovražnosti in raziskati elemente pluralne policijske dejavnosti v Sloveniji.

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

Nacionalna varnost v Sloveniji s poudarkom na upravljanju nasilja, sovražnosti in učinkovitosti pluralne policijske dejavnosti.

Težišče 8: Učinkovito upravljanje nasilne radikalizacije in sovražnega govora ter učinkovito delovanje pluralne policijske dejavnosti v Sloveniji.

Cilj težišča:

- Raziskati različne vidike nasilne radikalizacije, sovražnega govora in pluralne policijske dejavnosti z namenom nadgradnje in izboljšav nacionalne varnosti

8.1 Tematski sklop: Notranje zadeve in nacionalna varnost

8.1.1 Naslov teme: Vzroki in upravljanje nasilne radikalizacije v Sloveniji – vloga različnih deležnikov

Cilji:

- Preučiti pomen, vpliv ter načine izvajanja nasilne radikalizacije v Sloveniji;
- Ugotoviti katere so ranljive skupine in kateri ukrepi bi bili primerni, da ta proces preprečimo, ali drugače primerno upravljamo;
- Določiti znake za zgodnjo detekcijo in pravočasno prepoznavanje, pravilno naslavljanje, razumevanje in odzivanje na nasilno radikalizacijo;
- Oblikovati določljive dejavnike, metode in postopke, ki bi bili uporabni pri celovitem, ne-represivnem ter več-institucionalnem odzivanju (deradikalizaciji) v slovenski družbi;
- Identificirati vse za upravljanje radikalizacije pristojne deležnike in njihove vloge na državni ravni;
- Prepoznavanje dobrih praks in nadgradnja obstoječih spoznanj.

Podrobnejša obrazložitev:

Cilj projekta je ugotoviti, kateri dejavniki v Sloveniji proces nasilne radikalizacije spodbujajo ali zavirajo, katere so ranljive skupine in kateri ukrepi bi bili primerni, da ta proces preprečimo, ali drugače primerno upravljamo.

Temeljni cilj je razumeti pojav nasilne radikalizacije v Sloveniji po posameznih segmentih, določiti znake za zgodnjo detekcijo radikalizacije, ter določiti dejavnike, ki bi jih lahko uporabili pri celovitem, ne-represivnem ter večinstitucionalnem odzivanju (deradikalizaciji) v slovenski družbi.

Med temeljne cilje uvrščamo tudi:

- pravočasno prepoznavanje, pravilno naslavljanje, razumevanje in odzivanje
- identifikacijo vseh na nacionalni ravni pristojnih deležnikov in njihove vloge.

Pri tem je treba natančno opredeliti metode in postopke, ki so pri doseganju teh ciljev vezani na delo policije in vseh ostalih pristojnih deležnikov, s posebnim poudarkom na preventivni dejavnosti in na zgodnjem zaznavanju, tudi v okviru strategije policijskega dela v skupnosti in drugih relevantnih dokumentov.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 50.000,00 EUR
(50 % MNZ, 50 % ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Albert Černigoj, tel. št. 01/428-5144, e-mail: albert.cernigoj@policija.si

8.1.2 Naslov teme: Sovražni govor na spletnih družbenih omrežjih v Sloveniji

Cilji:

- Preučiti, kako hitro se spletna družbena omrežja SDO odzovejo na prijave različnih domnevnih žrtev oz. oškodovancev in državnih organov;
- Ugotoviti, ali odstranijo vsebino določenih skupin, ki razpihujejo sovražstvo proti ranljivim skupinam, in pod kakšnimi pogoji in merili krojijo domet svobode izražanja oz. definicijo »sovražnega govora«;
- Raziskati samoregulacijo SDO z vidika načela sorazmernosti svobode izražanja in njenih omejitev, ki veljajo v Sloveniji;
- Ugotoviti, ali upravičene fizične osebe in javni organi, ki imajo interes, vsebine tudi shranijo za potrebe kasnejšega dokazovanja v različnih pravnih postopkih;
- Preučiti in analizirati dostop do podatkov o uporabnikih: civilno pravni zahtevki in policijski zahtevki in njihova obravnava s strani SDO;
- Odstranitev vsebin: upravičeni vlagatelji, število zahtev/odstranitvev, stopnje odstranitve, analiza meril odstranjevanja;
- Opraviti pregled javnih in delujočih slovenskih skupin, kjer bi poleg novih strani iskali še sporne vsebine in opravili analizo primerov sovražnega govora teh skupin;
- Opraviti analizo prijav na spletne prijavnice točke v Sloveniji, prijav na policijo, ODT in analizo vseh kazenskih sodb o sovražnem govoru preko SDO;
- Fenomenologija sovražnega govora na SDO v Sloveniji: katera omrežja, analiza spornih vsebin za izbrano obdobje, za izbrana SDO najbolj uporabljena v Sloveniji;
- Primerjalna kazensko pravna analiza sodelovanja med spletnimi družbenimi omrežji na eni strani ter policijo in zasebnimi upravičenci v državah članicah EU;
- Poiskati ločnico med sovražnim govorom v širšem, t.j. sociološko-družbenem pomenu, in v ožjem, t.j. kazensko pravnem pomenu, ter s tem povezano ustrezno ločnico oziroma razmejitev med prekrškom in kaznivim dejanjem.

Podrobnejša obrazložitev:

Spletna družbena omrežja se na prijave različnih domnevnih žrtev oziroma oškodovancev in državnih organov odzovejo različno in pod kakšnimi pogoji in merili krojijo domet svobode izražanja oziroma definicijo »sovražnega govora«.

Vprašanje, ki se zastavlja, je, kako hitro se SDO odzovejo na prijave različnih domnevnih žrtev oz. oškodovancev in državnih organov, ali odstranijo vsebino določenih skupin, ki razpihujejo sovražstvo proti ranljivim skupinam, in pod kakšnimi pogoji in merili krojijo domet svobode izražanja oz. definicijo »sovražnega govora«.

Upravičene fizične osebe in javni organi imajo interes vsebine tudi shraniti za potrebe kasnejšega dokazovanja v različnih pravnih postopkih, kar je pogosto lahko težko zaradi transnacionalne narave SDO.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 50.000,00 EUR
(50 % MNZ, 50 % ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
mag. Tomislav Omejec, tel. št. 01/428-4401, e-mail: tomislav.omejec@policija.si

8.1.3 Naslov teme: Policija in pluralizacija policijske dejavnosti v Sloveniji: krepitev zavedanja lokalnih skupnosti za soodvisnost pri zagotavljanju varnosti med različnimi deležniki

Cilji:

- Oceniti in analizirati trenutno stanje v Sloveniji na področju delovanja institucij pluralne policijske dejavnosti (obstoje, zakonska regulativa, stopnja medsebojne povezanosti...) in ugotoviti možnosti za sinergične učinke pri zagotavljanju varnosti prebivalcev;
- Določitev potrebnih kompetenc in programov za krepitev teh kompetenc policistov, ki delujejo v sistemu pluralne policijske dejavnosti – opredelitev modela izobraževanja (uporabnega v okviru Policijske akademije) in usposabljanja (uporabnega v okviru procesov usposabljanja in izpopolnjevanja) in morebitna posledična posodobitev obstoječih programov izobraževanja in usposabljanja;
- Ugotavljanje javnega mnenja prebivalcev Slovenije o zaupanju in pomenu institucij pluralne policijske dejavnosti in ugotavljanje percepcije o vrstah varnostnih problemov z vidika prebivalcev Sloveniji;
- Opredelitev modela usposabljanja vseh deležnikov pluralne policijske dejavnosti z vidika reševanja varnostnih problemov v skupnosti; razvoj SARA modela za vse deležnike, ki so odgovorni za reševanje varnostnih problemov v lokalnih skupnostih in posledična posodobitev programov usposabljanja, ki jih policija izvaja za npr. občinske redarje, varnostnike, okoljevarstven nadzornike, itd..

Podrobnejša obrazložitev:

V zadnjih desetletjih smo priča pluralizaciji na različnih področjih, zato je namen oceniti in analizirati trenutno stanje v Sloveniji na področju delovanja institucij pluralne policijske dejavnosti ter ugotoviti t.i. sinergijo z zagotavljanjem varnosti prebivalcev.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 50.000,00 EUR
(50 % MNZ, 50 % ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Robert Ferenc, tel. št. 01/428-5241, e-mail: robert.ferenc@policija.si.

9. Predlagatelj teme: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa
Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP:

Zagotoviti znanstveno podlago za doseganje evropsko primerljivega zmanjšanja žrtev cestnega prometa. Vplival naj bi predvsem na zakonodajo, na spremenjeno vedenje udeležencev v prometu, na izboljšanje/dopolnjevanje programov, ukrepov in akcij, na učinkovitejše usklajevanje in sodelovanje relevantnih subjektov ter na politični razmislek o širših družbenih določilnicah nevarnosti v cestnem prometu in o ustrežnejših značilnostih zelene, socialno bolj kohezivne in (zato) vsestransko varnejše družbe.

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

Večja varnost cestnega prometa

Težišče 9: Učinkovita in cenejša država

Cilj težišča:

Evalvacija nacionalnega programa varnosti cestnega prometa; opredelili rizične ciljne skupine – žrtev, storilcev, izbrali ustrezne strategije za zaščito potencialnih žrtev, izbrali ustrezno ravnanje s storilci, prilagodili zakonodajo za izboljšanje stanja varnosti cestnega prometa, z izvajanjem vseh ukrepov izboljšali stanje na področju varnosti v cestnem prometu in zmanjševali število prometnih nesreč z najhujšimi posledicami.

9.1 Tematski sklop: Strateški razvoj delovanja nacionalnega sistema varnosti cestnega prometa

9.1.1 Naslov teme: Raziskava dejavnikov varnosti cestnega prometa

Cilji:

- Pregled in ocena stanja varnosti cestnega prometa;
- Z evalvacijo ugotoviti pomanjkljivosti delovanja sistema varnosti cestnega prometa;
- Ugotovitev vzrokov za stanje varnosti cestnega prometa;
- Opredelitev ključnih ukrepov za večjo varnost cestnega prometa;
- Izboljšanje preventivnega delovanja na področju varnosti cestnega prometa.

Podrobnejša obrazložitev:

V zadnjem letu se je prometna varnost na slovenskih cestah bistveno poslabšala. Več tisoč prometnih nesreč, telesno poškodovanih, 130 umrlih v prometnih nesrečah mrtvih ter na tisoče ur zastojev predstavlja zelo velik negativni vpliv na nacionalno gospodarstvo, prometno, zdravstveno in socialno stanje države.

Zmanjšanje števila nesreč in posledic bi brez dvoma imelo neposreden in takojšen vpliv na večjo učinkovitost države na zgoraj omenjenih področjih. Novejših študij, ki bi ugotovljale dejavnike za tako stanje skoraj ni. Veliko vprašanj se pojavlja v zvezi s prometno kulturo in medsebojnimi odnosi v cestnem prometu ter dejavniki, ki vplivajo na stanje prometne varnosti. Eden od podsistemov je tudi sistem vrednot, ki je sestavni del prometne kulture ter povezani dejavniki kot so: prometna vzgoja, obnašanje v prometu, spoštovanje družbenih pravil, odnos do ranjivejših udeležencev v prometu, itd. V Sloveniji praktično malo vemo o stališčih ljudi, ki jih lahko povezujemo z varnostjo v prometu. Na podlagi ugotovljenega "vzorca obnašanja" pa bi bilo mogoče korigirati ali dopolniti obstoječe programe varnosti cestnega prometa ter akcijske programe predvsem na področju preventivnega delovanja, izobraževalnih programov na področju zakonodaje pa ugotavljali morebitne potrebe po spremembi v kaznovalni politiki, (ne)smiselnosti določenih sankcij, uvedbi alternativnih

odzivov na kršitve, spremembi nekaterih spornih konceptov, delo s hujšimi kršitelji prometnih predpisov, kot tudi usmeritev za vlaganja sredstev v tiste strategije, ki izboljšujejo varnost na cestah.

Vsakršen človeški krvni davek na cesti je nedopustna osebna, družinska in družbena tragedija, v Sloveniji pa prej kot v štirih letih dosegamo število 400 smrtno ponesrečenih, kar je izrazito nad povprečjem EU. V zadnjem letu se je varnost na naših cestah še poslabšala (izjemno število prometnih nesreč, poškodovanih, smrtno ponesrečenih, na tisoče ur zastojev), tako da lahko govorimo o doslej najobsežnejši škodi za nacionalno gospodarstvo, prometno, zdravstveno in socialno stanje države. Aktualna situacija na naših cestah zato predstavlja veliko oviro pri doseganju učinkovitosti in konkurenčnosti države na teh področjih ter pri uresničevanju trajnostnega razvoja Slovenije. Vlaganje izdatnih sredstev v (zlasti preventivne) programe in ukrepe s področja cestnoprometne varnosti je zato vsestransko racionalno, ekonomično, humano in družbeno odgovorno početje.

Žal sta zavest o pomenu prometne varnosti in prometna kultura (v smislu odgovornega, obzirnega ravnanja in spoštovanja predpisov v cestnem prometu) na nizki ravni. Poleg problematičnih miselnih, emocionalnih in vedenjskih vzorcev pa tudi varnost vozil in cestne infrastrukture (ter njenega okolja) v vseh primerih ne dosega potrebnega nivoja. Pogosto je neustrezen tudi zunanji nadzor oz. omejevanje (človeško, tehnično, fizično), zanesljivost kaznovanja, način sankcioniranja kršilcev in ravnanje s povratniki. Tudi na področju sodelovanja in usklajevanja med vsemi subjekti, ki lahko prispevajo k večji varnosti na cestah, je še veliko neizkoriščenih možnosti. K takšni neželeni sliki seveda prispeva tudi referenčna zakonodaja, ki jo je potrebno kritično preučiti in optimalizirati.

CRP mora zagotoviti znanstveno podlago za doseganje evropsko primerljivega zmanjšanja žrtev cestnega prometa. Vplival naj bi predvsem na zakonodajo, na spremenjeno vedenje udeležencev v prometu, na izboljšanje/dopolnjevanje programov, ukrepov in akcij, na učinkovitejše usklajevanje in sodelovanje relevantnih subjektov ter na politični razmislek o širših družbenih določilnicah nevarnosti v cestnem prometu in o ustreznejših značilnostih zelene, socialno bolj kohezivne in (zato) vsestransko varnejše družbe.

Okvirno trajanje projekta: 13 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 43.200,00 EUR
(50% AVP, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Vesna Marinko, tel.: 01/478-8957; e-pošta: vesna.marinko@avp-rs.si

10. Predlagatelj tem: Ministrstvo za infrastrukturo

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP :

Namen oblikovanja CRP s področja energije je prispevati k bolj kvalitetnem načrtovanju in izvajanju energetske politike za prehod Slovenije v nizkoogljično družbo in trajnostno gospodarstvo. Doseganje nacionalnih ciljev na področju učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije, emisij toplogrednih plinov in onesnaževanju zraka ter zanesljivosti oskrbe z energijo, implementaciji 14. člena Direktive 2012/27/EU ter Evropske strategije za ogrevanje in hlajenje COM(2016).

Oblikovanje projekta inovativnega železniškega pragu je namenjeno implementaciji učinkovitega vzdrževanja železniške infrastrukture in preprečevanju požarov v naravi na podlagi Sprejete Resolucije o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji. Pomeni tudi implementacijo Zakona o varnosti v železniškem prometu ter prispeva k povečanju možnosti učinkovitega dolgoročnega izvajanja sofinanciranja vzdrževanja železniške infrastrukture skladno z dolgoročno pogodbo med Vlado RS in upravljavcem (Pogodba o opravljanju storitev upravljavca javne železniške infrastrukture za obdobje od 1.1.2016 do 31.12.2020).

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

Učinkovito in kvalitetno načrtovanje slovenske politike prehoda v nizkoogljično družbo bo pripomoglo k trajnemu in celovitemu razvoju celotne družbe. Razvoj inovativnega železniškega pragu bo prispeval k zmanjšanju požarne ogroženosti na železniških progah z večjim naklonom ob tem, da bo s svojo strukturo prispeval k učinkovitejšemu vzdrževanju železniške infrastrukture in trajnemu razvoju prometa.

Težišče 10: Razvoj in načrtovanje spremljanja rabe energije preko povezovanja različnih podatkovnih baz in inovativne tehnologije v železniški infrastrukturi

Cilj težišča:

Prispevati k bolj kvalitetnem načrtovanju in izvajanju energetske politike za prehod Slovenije v nizkoogljično družbo in trajnostno gospodarstvo. Prispevati k doseganju nacionalnih ciljev na področju učinkovite rabe energije, obnovljivih virov energije, emisij toplogrednih plinov in onesnaževanju zraka ter zanesljivosti oskrbe z energijo.

Cilj razvoja inovativnega železniškega praga je daljša življenjska doba, ekonomski prihranek ter izboljšana varnost (tudi v smislu požara) novo razvitega praga v primerjavi z obstoječimi pragovi v železniški infrastrukturi. Daljša življenjska doba inovativnega železniškega praga zaradi manjših stroškov obnove in vzdrževanja železniške infrastrukture posredno prispeva k trajnostnem razvoju in nizkoogljični družbi. Dodaten vidik v tem okviru je možnost ponovne uporabe (recikliranja) izrabljenih materialov.

10.1 Tematski sklop: Implementacija trajnostnega pristopa v energetske in železniški infrastrukturi z uporabo inovativnih tehnologij in materialov

10.1.1 Naslov teme: Razvoj in načrtovanje spremljanja rabe energije preko povezovanja različnih podatkovnih baz

Cilji:

- Pregledno in ažurno spremljanje stanja rabe energije na področju rabe energije (posebej področja ogrevanja in hlajenja) v Sloveniji in priprava ažurne »žive« toplotne karte Slovenije;

- Učinkovito in pregledno spremljanje rabe energije in spremljanje doseganja ciljev URE in OVE;
- Dosegljivost realnih podatkov iz različnih baz v realnem času;
- Komplementarnost podatkov iz različnih baz;
- Pravilno in celovito ocenjevanje potencialov URE in OVE.

V ta namen je potrebno razviti metodološke izhodišča, definirati procese in posebej aktivnosti ter vzpostaviti platformo različnih podatkovnih baz in podatkov, ki bodo javno dostopni. S to nalogo se začne proces celovitega pristopa. Na osnovi te raziskovalne naloge bi lahko dobili celovito sliko vseh potrebnih nadaljnjih aktivnosti, vseh deležnikov in pripravljeno že vzpostavljeno prvo pregledno javno dostopno karto.

Podrobnejša obrazložitev:

Ministrstvo je skladno z EZ-1 v letošnjem letu pripravilo prvo celovito oceno možnosti za uporabo SPTE ter učinkovitega daljinskega ogrevanja. Celovita ocena je bila pripravljena skladno z zahtevami 14. člena Direktive o energetske učinkovitosti. V okviru tega projekta so bili prvič zbrani in združeni različni prostorski podatki o rabi energije v tako velikem obsegu iz več baz na pregleden prostorski model. Bistveni zaključki dela na projektu so, da so rezultati dobri, vendar se je potrdilo, da je potrebno nadaljevati ta proces spremljanja in zasledovanja rabe energije v prostoru Slovenije na osnovi podatkov iz različnih sistemov in baz še naprej.

Na področju zahtev direktiv URE in OVE ter posledično nacionalne zakonodaje država pridobiva množico podatkov o stavbah, vgrajenih in njihovi rabi (npr. podatki o merjenih in izračunanih vrednostih rabe) ter načrtovanih in izvedbenih ukrepih URE in OVE. Vsi ti podatki so nepovezani.

Na podlagi omenjenih zakonskih določil se v Sloveniji oblikuje več ločenih baz s podatki o energijskih lastnostih stavb, o rabi energije in vgrajenih sistemih, te baze so vodene različno, glede na obseg in podrobnost podatkov, glede na metodološko podlago, glede na način shranjevanja (v elektronski ali pisni obliki), podatki se nahajajo pri različnih ministrstvih in na različnih oddelkih.

Več teh podatkov je komplementarnih in že vzpostavljenih v podatkovnih bazah v okviru registra nepremičnin, torej podatkih, ki se zbirajo v okviru pregleda malih kurilnih naprav in meritev emisij na podlagi vzpostavljene dimnikarske službe, podatkom, ki jih o spodbudah občanom in pravnim osebam za izvedbo ukrepov URE in OVE vodi EKO Sklad, podatkom o sanaciji javnih stavb v okviru kohezijskih sredstev, ki jih vodijo pristojna ministrstva.

V povezavi z povečanjem doseganja ciljev URE in OVE in posebej skoraj nič energijskih stavb (novogradnja in prenova), na področju povečevanja energijske učinkovitosti pri oskrbi z energijo in v perspektivi EPBD direktive - doseganja brezogličnega stavbnega fonda JE pomembno vzpostaviti povezavo med energetske registrom stavb (danes to jedro predstavljajo EI, pregled klimatskih sistemov in ogrevalnih sistemov, energetske knjigovodstvo, povezava z »dimnikarskimi« podatki), podatki GIS o oskrbi s toploto iz sistemov daljinskega ogrevanja in drugih omrežij, ki so razvojna prioriteta v Sloveniji.

V povezavi z izvajanjem politike in procesom celovite strategije ogrevanja in hlajenja v Sloveniji bo to možno izvajati samo na osnovi celovite prostorske analize ter analize stroškov in koristi, ki je narejena in se posodablja na osnovi realnih podatkov. Le ta pa je nujno pomembna za jasne srednje in dolgoročne cilje ter kriterije za razvoj učinkovitega daljinskega ogrevanja in uporabo SPTE, ki bodo kvalitetna podlaga za vzpostavitev potrebnega podpornega okolja za nadaljnji razvoj teh sistemov ter lokalno načrtovanje (izdelavo lokalnih energetske konceptov - LEK). Realni podatki so nujno potrebni za izvedbo celovite ocene možnosti za uporabo SPTE in učinkovitega daljinskega ogrevanja na lokalnem nivoju,

vključno z analizami stroškov in koristi, ter temu primerno določi okvir za pripravo in izvajanje LEK.

Na osnovi te strategije ogrevanja in hlajenja bo potrebno pripraviti nacionalni akcijski načrt za daljinsko ogrevanje in hlajenje, ki bo zagotovil doseganje ciljev strategije, koordinirano podporo razvoju učinkovitega daljinskega ogrevanja, toplotno kartiranje ter opredelil izvajanje aktivnosti na področju načrtovanja, zakonodaje in financiranja.

V povezavi s podporo načrtovanju na nacionalnem, lokalnem in projektnem nivoju je potrebno vzpostaviti enovito zbiranje in ažuriranje potrebnih podatkovnih baz ter javno dostopnih orodij. Na osnovi pripravljene Toplotne karte Slovenije (pripravljene v okviru prve celovite ocene možnosti za uporabo SPTE ter učinkovitega daljinskega ogrevanja) je potrebno vzpostaviti sistem vzdrževanja toplotne karte. Le ta obsega iterativni proces zbiranja in obdelave podatkov, strukturiranja baze podatkov, GIS kartiranje, opredelitev dostopnosti in redno vrednotenje karte.

Predvsem ugotavlja tudi AN OVE, da nacionalna statistika še ne spremlja vse rabe OVE. Največje razlike med ocenami iz projekcij in statističnimi podatki so pri rabi obnovljivih virov energije v storitvenih dejavnostih. Zato se ve, da izboljšanje sistema zbiranja podatkov za načrtovanje ukrepov in dokazovanje napredka pri doseganju nacionalnega ciljnega deleža OVE v bruto končni energije za poročanje Evropski komisiji ključno, ker bomo lažje dosegli cilje in obveznosti OVE.

Deležniki, katerim so namenjeni rezultati projekta:

- predvsem načrtovalcev energetskih sistemov, ponudnikov energetskih storitev in pripravljavcev LEK ter Trajnostnih energetskih akcijskih načrtov (SEAP) in Trajnostnih energetskih in podnebnih akcijskih načrtov (SECAP)
- pristojna ministrstva za potrebe načrtovanja politik in poročanja za namen predpisanih ciljev ure in ove
- občine in lokalne energetske agencije
- več drugih entitet, katerih se področje interesno prekriva (področje prenove stavb kulturne dediščine ...)

Predlog aktivnosti:

- priprava metodoloških izhodišč
- evidentiranje stanja na področju zbiranja različnih podatkov o stavbah in njihovih energijskih lastnostih (pregled zakonske podlage, pristojnosti za zbiranje podatkov, način zbiranja, vsebino in obseg podatkov ter opredelitev virov podatkov in potencialni nabor podatkov za povezovanje v tako imenovani »energetski register stavb«.
- analiza vsebinske povezljivosti podatkov med evidentiranimi viri podatkov
- izdelava idejnega predloga nadgradnje »energetskega registra stavb«
- razvoj pilotne verzije in postavitve pregledne platforme
- iterativni proces zbiranja in obdelave podatkov, strukturiranja baze podatkov, GIS kartiranje, opredelitev dostopnosti in redno vrednotenje karte.
- razvoj analitičnega dela – priprava podatkov za poročanje o napredku za EK
- zasledovanje napredka na področju URE in OVE dela, poročanja in planiranja politik in ukrepov

Vsebinske potrditev tej pravi usmeritvi in podlaga je tudi v več strateških dokumentih opredeljenih preko ukrepov:

- 1.) Akcijski načrt o spodbujanju energije iz obnovljivih virov energije predvidena več ukrepov v javno obravnavi predvideva:

Ukrep: Nadgradnja zbiranja podatkov o rabi OVE v široki rabi

SURS v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo pripravi predlog za izboljšavo statističnih raziskav o rabi obnovljivih virov energije v široki rabi, ki bodo vključevale podatke:

- iz registra energetskega in registra nepremičnin;
- iz energetskega knjigovodstva v javnem sektorju,
- iz poročil o energetskih pregledih ogrevalnih sistemov;
- iz ankete o porabi v gospodinjstvih in široki rabi SURS-a;
- o proizvodnji električne energije iz OVE;
- o prodaji toplotnih črpalk, sončnih sprejemnikov energije ter biomasnih kotlov, ter
- druge ustrezne ukrepe za izboljšanje statističnih raziskav o rabi OVE.

Ukrep: Nadgradnja zbiranja podatkov o posredni oskrbi z lesno biomaso za proizvodnjo energije

SURS v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za energijo pripravi predlog za izboljšavo statističnih raziskav o posredni oskrbi z lesno biomaso, ki bodo vključevale podatke:

- iz evidenc izvedenih storitev dimnikarske službe o kuriščih na lesno biomaso;
- iz ankete o rabi lesne biomase kot gorivo v gospodinjstvih in široki rabi SURS-a;
- o prodaji kotlov na lesno biomaso;
- posredni oskrbi z lesno biomaso za proizvodnjo energije, ter
- druge ustrezne ukrepe za izboljšanje statističnih raziskav o oskrbi z lesno biomaso za proizvodnjo energije.

Ukrep: Uskladitev sistema zbiranja podatkov, ki se morajo zbirati po EZ-1, s potrebami pri dokazovanju napredka pri doseganju ciljnega deleža OVE

- pristojno ministrstvo bo nadgradilo sisteme zbiranja podatkov oz. podatkovne baze, ki izhajajo iz obveznosti po 329., 321., 324., in 333. členu EZ-1 in drugih relevantnih sistemov zbiranja podatkov, tako, da bodo zbrani podatki ustrezni tudi za nadgradnjo uradne statistike, potrebne za dokazovanje ciljnega deleža OVE;
- hkrati se vzpostavi sistem zagotavljanja kakovosti podatkovnih baz za vse navedene referenčne podatkovne baze oz. sisteme zbiranja podatkov.

2.) Predlog ukrepa Aneksa k Dolgoročni strategiji za spodbujanje naložb energetske prenovne stavb skladno z zahtevami in smernicami, ki izhajajo iz 4. člena Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti predvideva:

Ukrep:

Spremljanje izvedbe energetske prenovne stavb

Slovenska statistika pri spremljanju rabe energije v storitvenem sektorju, z izjemo neposredne rabe geotermalne energije, vključene v statistiko leta 2010, ne spremlja rabe OVE za proizvodnjo toplote za ta sektor. To pomeni, da stavbe storitvenega sektorja ob menjavi fosilnih goriv z OVE (toplotna črpalka, sprejemniki sončne energije, kotel na lesno biomaso) niso vključene v statistiko.

Zapolnjevanje obstoječih vrzeli v statistiki je pomembno za doseganje ciljev PEP do leta 2020. Gre zlasti za izboljšave statistike OVE v storitvenem sektorju in nadgradnja nacionalne statistike (energetske in gradbene), zlasti za spremljanje obsega vseh prenov stavb (tudi avtonomnih) za spremljanje prihrankov energije po 7. členu Direktive energetske učinkovitosti. Izboljšave se pripravi pravočasno, da bodo uvrščene v energetske statistiko in bodo kredibilno upoštevane pri uveljavljanju ciljev.

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 80.000,00 EUR

(50 % MzI, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s tem je kontaktna oseba:

10.1.2 Naslov teme: Razvoj inovativnega železniškega pragu

Cilji:

- Preiskave in optimizacija sodobnih veziv in polnil za železniške pragove;
- Izvedba eksperimentalnih meritev na kritičnih odsekih železniških prog z namenom pridobitve podatkov o dejanskih obtežbah in vplivih na pragove;
- Razvoj numeričnih modelov za simulacijo obnašanja pragov pod predvideno obtežbo.
- Razvoj konstrukcijskih detajlov, s katerimi bi omejili tveganja zaradi izjemnih dogodkov;
- Razvoj inovativno zasnovanih pragov, ki bodo vključevali najnovejša spoznanja s področja sodobnih materialov in razvitih numeričnih modelov ter rezultatov opravljenih eksperimentalnih raziskav;
- Eksperimentalne in numerične raziskave obstoječih in novo razvitih železniških pragov.

Podrobnejša obrazložitev:

Sodobni železniški pragovi so danes večinoma iz dveh materialov - lesa ali betona. Eden ključnih problemov železniških pragov v svetu, pa tudi na Hrvaškem in v Sloveniji, je relativno slaba kakovost tolčenca tirne grede, kadar ga sestavljajo dolomiti in/ali apnenci. Zaradi velikih (dinamičnih) obremenitev, vibracij in trenja se tolčenec na stični ploskvi med betonskim pragom in tirno gredo sčasoma spremeni v prah. Zaradi vlage se prah strdi in tvori neke vrste strjeno malto, ki namesto zelene podajne podlage predstavlja neželjeno togo podlago za prag. Enak problem se pojavi na togih površinah, kjer tirna greda leži neposredno na skalni podlagi s premalo tampona. Po drugi strani pa je les kot material precej bolj elastičen kot beton, poleg tega pragovi iz lesa lahko dosežajo daljšo življenjsko dobo kot betonski. V splošnem leseni pragovi zahtevajo več vzdrževanja, problem pa predstavlja tudi možnost samovžiga zaradi iskrenja pri zaviranju vlakovne kompozicije.

Ugotovimo lahko, da imajo tako leseni kot tudi betonski pragovi določene prednosti in pomanjkljivosti, zato bi kazalo raziskati možnosti izdelave inovativnega železniškega praga, ki bi imel vse prednosti lesenega in betonskega praga in čim manj slabosti obojih. Danes obstajajo različni sodobni materiali in učinkoviti matematični modeli, ki bi lahko ob upoštevanju dinamičnih pojavov v materialih in konstrukcijah omogočili razvoj sodobnega železniškega praga.

Cilj raziskovalnega projekta je daljša življenjska doba, posledično ekonomski prihranek ter izboljšana varnost (predvsem v smislu požara) novo razvitega praga v primerjavi z obstoječimi pragovi v železniški infrastrukturi.

Danes obstajajo različni sodobni materiali in učinkoviti matematični modeli, ki bi lahko ob upoštevanju dinamičnih pojavov v materialih in konstrukcijah omogočili razvoj sodobnega železniškega praga.

Načrtovane aktivnosti:

V okviru potencialnega CRP projekta predlagamo sledeč nabor aktivnosti:

1. Preiskave in optimizacija vsebnosti sodobnih veziv v odvisnosti od polnil, s katerimi bi dosegli in po možnosti preseglji zahteve standardov za obstoječe železniške pragove.
2. Izvedba programa eksperimentalnih meritev na kritičnih odsekih železniških prog z namenom pridobitve podatkov o dejanskih obtežbah (velikost, frekvenca, povratne dobe najbolj ekstremnih dinamičnih obtežb, ...) in vplivih na pragove (odziv, poškodovanost, življenjska doba, ...).
3. Razvoj numeričnih modelov za simulacijo obnašanja pragov pod predvideno obtežbo.
4. Razvoj konstrukcijskih detajlov, s katerimi bi omejili tveganje pri prekoračitvah obtežb zaradi izjemnih dogodkov in omejili tveganje pri obsegu poškodb.

5. Razvoj inovativno zasnovanih pragov, npr. (1) dvoslojnih pragov s spodnjim slojem iz materiala s poudarjenimi elastičnimi lastnostmi, (2) pragov s kompozitno in/ali mikroarmaturo, ...

Cilj raziskovalnega projekta je daljša življenjska doba, posledično ekonomski prihranek ter izboljšana varnost (predvsem v smislu požara) novo razvitega pragu v primerjavi z obstoječimi pragovi v železniški infrastrukturi.

Okvirno trajanje projekta: 36 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 150.000,00 EUR

(67% MzI, 33 % ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

mag. Vlasta Kampos Jerenec, tel: 01/478-8264, e-pošta: vlasta.kampos-jerenec@gov.si

11. Predlagatelj tem: Ministrstvo za pravosodje

Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP:

- Vzpostaviti konsistenten in pregleden kvalitativno-kvantitativen metodološki okvir za stalno spremljanje (pod)sistema kazenskega postopka.

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

Ministrstvo za pravosodje opravlja naloge na področjih organizacije, statusa in nadzora nad poslovanjem pravosodnih organov ter drugih pravosodnih deležnikov (odvetništvo, notariat, itd.), sistemskega urejanja omejevanja korupcije, alternativnega reševanja sporov, varstva osebnih podatkov, mednarodne pravne pomoči in mednarodnega pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah, usmerjanja ministrstev glede izvrševanja sodb mednarodnih sodišč, preučevanja in načrtovanja uveljavljanja temeljnih človekovih pravic in svoboščin, e-pravosodja ter naloge na področju načrtovanja in koordiniranja prostorskih potreb pravosodnih organov in vodenje investicij za potrebe teh organov. S tem prispeva k učinkovitosti delovanja najbolj temeljnih institucij vladavine prava in h krepitvi ugleda ter zaupanja v pravno državo

Težišče 11: Krepitev zaupanja v pravosodne institucije

Cilj težišča:

- Učinkovitost delovanja pravne države je z vidika javnosti posebej pomembna zlasti na področju kazenskega pravosodja. Spremljanje implementacije najbolj občutljivih institutov kazenskega postopka v praksi teži k doseganju dolgoročnega strateškega cilja Republike Slovenije, in sicer krepitvi zaupanja (krovni strateški dokument Republike Slovenije »Vizija Slovenija 2050«).

11.1 Tematski sklop: Empirična podpora oblikovanju ustrezne politike na področju kazenskega postopka

11.1.1 Naslov teme: Implementacija določb Zakona o kazenskem postopku v praksi - izdelava metodološkega okvira za izboljšanje sistematičnega spremljanja implementacije in empirična analiza najbolj občutljivih institutov v praksi

Cilji:

- Po delnem vzoru implementacijskega spremljanja insolvenčne in stečajne zakonodaje vzpostaviti pregleden nabor ključnih kvantitativnih indikatorjev za stalno spremljanje kazenskega postopka in jih povezati v koherentno celoto;
- Na podlagi konkretnih poravnavanj, priznanj krivde in kaznovalnih nalogov preveriti ali so tovrstni instituti res nagnjenih predvsem v škodo socialno šibkejšega sloja prebivalstva;
- Oceniti učinkovitost uporabe instituta odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, vključno z začasnim zavarovanjem (po ZKP) ter primerjava z učinkovitostjo odvzema premoženja nezakonitega izvora (po ZOPNI);
- Na podlagi števila zavrženj kazenskih ovadb osvetliti naravo in vsebinsko argumentiranost zavrženj;
- Z vidika interesov oškodovanca oz. žrtve oceniti delovanje prevzema pregona in uveljavljanja premoženjskopравниh zahtevka v kazenskem postopku, oziroma v pravnem postopku, če ga sodišče napoti na pravdo, ter po spremembi ZKP na podlagi števila obravnavanih žrtev v kazenskem postopku oceniti delovanje prenovljenega sistema obravnave in položaja žrtev v kazenskem postopku (implementacija novele ZKP-N) ter identificirati morebitna področja za dodatno nadgradnjo;

- Na podlagi števila zbiranj obvestil in zaslišanj v predkazenskem postopku po obstoječi ureditvi oceniti uporabo instituta ter po spremembi ZKP, na podlagi števila zaslišanj osumljencev in prič pred policijo oziroma državnim tožilcem, oceniti uporabo in morebitne pomanjkljivosti tega instituta v praksi (implementacija novele ZKP-N);
- Oceniti uporabo instituta sodne preiskave v razmerju do posameznih preiskovalnih dejanj ter po spremembi ZKP (ZKP-N), na podlagi števila zahtev za preiskavo oziroma posameznih preiskovalnih dejanj, oceniti vpliv sprememb z novelo ZKP-N na pogostejšo uporabo posameznih preiskovalnih dejanj in posledično predvidenim skrajšanjem časa predkazenskega postopka do vložitve obtožnice ter s tem tudi oceniti potencial in potrebo po nadaljnjem reformiranju kazenskega postopka v smeri policijsko-tožilske preiskave.

Podrobnejša obrazložitev:

Širši namen predlaganega projekta je vzpostaviti konsistenten in pregleden kvalitativno-kvantitativen metodološki okvir za stalno spremljanje (pod)sistema kazenskega postopka za doseganje kakovostnejšega in hitrejšega tako normativnega kot operativnega odzivanja na težave zaznane v praksi.

Konkretni (pod)cilji raziskovalnega projekta so:

a. po delnem vzoru implementacijskega spremljanja inslovenčne in stečajne zakonodaje, vzpostaviti pregleden nabor ključnih kvantitativnih indikatorjev za stalno spremljanje kazenskega postopka in jih povezati v koherentno celoto (ta cilj zahteva identifikacijo obstoječih virov statistično-numeričnih podatkov, povezanih s kazenskim postopkom, identifikacijo ključnih manjkajočih podatkov in izdelavo osnovne idejne zasnove preglednih dashboardov, ki bo služila za nadaljnjo izgradnjo oziroma vzpostavitev avtomatizirane "Business intelligence" zakonodajne plošče za Zakon o kazenskem postopku, ki se bo v drugi fazi postavila v okviru razvoja BI platforme za spremljanje zakonodaje znotraj obstoječe podaktivnosti "Sistem upravljanja s podatki pravosodnih organov" in "Optimizacija zakonodajnega postopka", ki je del iz evropske finančne perspektive financirane operacije "Učinkovito pravosodje";

b. na podlagi kvalitativne empirične analize statistično reprezentativnega in relevantnega števila konkretnih poravnavanj, priznanj krivde in kaznovalnih nalogov preveriti hipotezo, če so tovrstni instituti res nagnjeni predvsem v škodo socialno šibkejšega sloja prebivalstva;

c. na podlagi kvalitativne empirične analize statistično reprezentativnega in relevantnega števila odvzema premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, vključno z začasnim zavarovanjem (po ZKP) ter v primerjavi z odvzemom premoženja nezakonitega izvora (po ZOPNI) oceniti njihovo učinkovitost glede na število in višino pridobljene, zavarovane in odvzete koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, in nezakonitega premoženja ter identificirati morebitna področja za dodatno nadgradnjo;

č. na podlagi kvalitativne empirične analize statistično reprezentativnega in relevantnega števila zavrženj kazenskih ovadb osvetliti naravo in vsebinsko argumentiranost zavrženj;

d. na podlagi kvalitativne empirične analize statistično reprezentativnega in relevantnega števila obravnav žrtev v kazenskem postopku oceniti delovanje obstoječega in prenovljenega sistema (implementacija novele ZKP-N) obravnave in položaja žrtev v kazenskem postopku ter identificirati morebitna področja za dodatno nadgradnjo;

e. na podlagi kvalitativne empirične analize statistično reprezentativnega in relevantnega števila zbiranja obvestil in zaslišanja pred policijo po veljavni ureditvi ter zaslišanj osumljencev in prič pred policijo in državnim tožilcem po spremembi ZKP oceniti uporabo in morebitne pomanjkljivosti teh institutov v praksi (implementacija novele ZKP-N);

f. na podlagi kvalitativne empirične analize statistično reprezentativnega in relevantnega števila zahtev za preiskavo oziroma posameznih preiskovalnih dejanj na podlagi obstoječe ureditve oceniti njihovo uporabo v praksi in preučitev vpliva sprememb z novelo ZKP-N na pogostejšo uporabo posameznih preiskovalnih dejanj in posledično predvidenim skrajšanjem časa predkazenskega postopka do vložitve obtožnice ter s tem tudi oceniti potencial in potrebo po nadaljnjem reformiranju kazenskega postopka v smeri policijsko-tožilske preiskave.

Okvirno trajanje projekta: 36 mesecev

Okvirni obseg sredstev: 180.000,00 EUR

(50% MP, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:

Jernej Koselj, tel. št.: 01/369-5251, e-pošta: jernej.koselj@gov.si

12. Predlagatelj teme: Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
Sofinancer: Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Namen oblikovanja CRP:

Pridobiti celovit (multidisciplinarni) vpogled v prekarno delo in učinke, ki jih ima takšno delo na posameznika in družbo v celoti. Predlagana raziskava bo podlaga za oblikovanje ukrepov za omejevanje negativnih učinkov prekarosti z vidika pravnega, ekonomskega, socialnega in zdravstvenega varstva.

Področja javnega interesa udeleženca CRP, ki definirajo težišče:

Zagotavljanje pravne, ekonomske in socialne varnosti vsem udeležencem na trgu dela.

Težišče 12: Izboljševanje delovanja trga dela

Cilj težišča:

Oblikovanje ukrepov za omejevanje negativnih učinkov prekarosti na posameznika in družbo v celoti

12.1 Tematski sklop: Zmanjševanje segmentacije na trgu dela in zagotavljanje dostojnega dela za vse

12.1.1 Naslov teme: Pravni, ekonomski, socialni in zdravstveno varstveni vidiki prekarnega dela

Cilja:

- Pridobiti celovit vpogled v prekarno delo in učinke, ki jih ima takšno delo na posameznika in družbo v celoti;
- Pridobiti podlago za oblikovanje ukrepov za omejevanje negativnih učinkov prekarosti z vidika pravnega, ekonomskega, socialnega in zdravstvenega varstva.

Podrobnejša obrazložitev

Prekarno delo je izraz, ki se vse pogosteje uporablja v slovenskem, evropskem in mednarodnem prostoru, kljub temu, da ni splošno sprejete opredelitve pojma. Običajno je prekarno delo povezano z atipičnimi oblikami dela. Osnovni namen predlagatelja je pridobiti multidisciplinarni vpogled v prekarno delo in njegove učinke na posameznika in družbo v celoti. Raziskava bo podlaga za oblikovanje ukrepov za omejevanje negativnih učinkov prekarosti z vidika pravnega, ekonomskega, socialnega in zdravstvenega varstva posameznika.

Raziskava naj vsebuje naslednje elemente.

1. **Opredelitev koncepta prekarnega dela** (različni pristopi), **identifikacijo** pojavnih oblik atipičnih oblik dela in stopnje tveganja za prekarost po posameznih oblikah, objektivnih in subjektivnih vzrokov za naraščanje atipičnih oblik dela, posledic naraščanja atipičnih oblik dela in vplivov posameznih oblik dela na posameznika (socialna varnost, individualne in kolektivne delavske pravice, zdravje, karierni razvoj in usposabljanje...) in družbo v celoti (sistemi socialne varnosti, dohodkovna neenakost in revščina, vertikalna mobilnost...).
2. **Analizo stanja prekarosti v Sloveniji**, ki naj vključuje: a) identifikacijo vseh atipičnih oblik dela v Sloveniji na podlagi **ankete** med prekarimi oziroma potencialno prekarimi delavci in tveganja za prekarost pri posameznih oblikah; zanimajo nas pojavne oblike prekarnega dela po spolu, starosti, izobrazbi, dejavnosti in značilnostih

delodajalca glede na število zaposlenih in denarni tok; b) izbor petih najpogostejših oblik prekarnega dela (vključno s civilnimi pogodbami, fiktivnimi samozaposlitvami in agencijskim delom) in opredelitev učinkov vsake izmed teh oblik na posameznika in družbo; c) identifikacijo najpogostejših novih oblik dela (platformno delo, portfeljno delo...) in tveganje za prekarost pri posameznih oblikah č) oceno vpliva prekarosti na kakovost življenjskih pogojev najbolj zastopanih starostnih skupin.

3. **Mednarodnoprimerjalno analizo prekarosti**, ki naj vključuje: a) identifikacijo najpogostejših atipičnih oblik dela na ravni EU in tveganje za prekarost pri posameznih oblikah; b) primerjavo trendov v Sloveniji in EU v celoti; c) izbor in opis dobrih praks ureditev identificiranih oblik prekarnega dela v Sloveniji v drugih državah EU (po tri primere ureditev z vidika pravne, ekonomske in socialne varnosti za vsako izmed identificiranih oblik; vsaj eden izmed treh primerov naj bo manjša država in dva primera naj bosta iz držav kontinentalne Evrope s primerljivim sistemom blaginje).
4. **Oblikovanje predlogov ukrepov za omejevanje negativnih učinkov prekarosti**, ki obsega: a) oblikovanje po dveh rešitev (možnost A, možnost B) za vsako izmed petih identificiranih oblik prekarosti; vsaka rešitev (A in B) mora vključevati področje pravnega, ekonomskega, socialnega in zdravstvenega varstva; b) predhodna evalvacija predvidenih učinkov obeh rešitev (A in B) za vsako izmed identificiranih oblik prekarosti; evalvacija mora vsebovati predvidene učinke na posameznike (z vidika pravnega, ekonomskega, socialnega in zdravstvenega varstva) in družbo v celoti (sistemi socialne varnosti, dohodkovna neenakost in revščina, vertikalna mobilnost...).

Okvirno trajanje projekta: 24 mesecev
Okvirni obseg sredstev: 120.000,00 EUR
(50% MDDSZ, 50% ARRS)

Za dodatna pojasnila v zvezi s temo je kontaktna oseba:
Damjan Mašera, tel.: 01/369-7801, e-pošta: damjan.masera@gov.si
mag. Nina Šimenc, tel.: 01/369-7613, e-pošta: nina.simenc@gov.si